

Nepriklausoma

Lietuvos
Nacionalinė
M. Mažvydo
biblioteka

This paper was mailed
Thursday, March 1, 1990.

Lietuva

• LITHUANIE INDEPENDENTE • INDEPENDENT LITHUANIA WEEKLY •

Nr. 9 (50-tieji metai) 1990 m. KOVO – MARCH 1 d.

LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS

7722 GEORGE St., LA SALLE, P.Q. H8P 1C4. • Tel.: 366-6220 • 50 c.

IVYKIŲ APŽVALGA

LIETUVOS RINKIMUS LAIMĖJO LIETUVA: LAIMĖJO SAJŪDIS, NEPRIKLAUSOMYBĖ IR LAISVĖ.

Kaip buvo tikėtasi ir kaip lietuvės ir lietuviai Lietuvoje ir pasaulyje neabejojo, vasario 24-tosios dienos laisvus rinkimus didžiule dauguma laimėjo SAJŪDŽIO remiami kandidatai. Rinkimuose balsavo 72% visų galinčių balsuoti. Lietuvos respublikos Aukščiausiąją Tarybą, kurią sudaro 141 atstovas, arba parlamentą, kaip skelbia užsienio spauda, jau išrinkta 90 atstovų. Iš jų 72 buvo remiami Sajūdžio. Dar 51 atstovų teks išrinkti papildomuose rinkimuose, nes 45-iose rinkimėse apylinkėse nė vienas kandidatas nesurinko reikalingos absoliutinės balsų daugumos (50% plus 1), o 6-iose rinkimėse apylinkėse teks perbalsuoti dėl įvykusių nereguliarumų arba per mažo balsuotojų skaičiaus.

Vilniaus radijas pranešė, š.m. vasario 26 d., kad papildomieji rinkimai kai kuriose rinkimėse apylinkėse išvyks gal jau po savaitės, o kitose po kelių savaitų. Kovo pradžioje, kaip praneša Lietuvos Rinkiminė Komisija, jau bus žinomas galutinis Tarybos sąstatas. Lietuvos ir užsienio spauda teigia, kad papildomuose rinkimuose taip pat laimės dauguma Sajūdžio kandidatų. Vilniaus radijo ir užsienio šaltiniai spėja, kas Sajūdžio remiami kandidatai užims daugiau kaip 100 vietų naujajame Lietuvos parlamente.

Iš jau išrinktųjų 90-ties atstovų, 45 yra nepartiniai, 27 Komunistų partijos nariai (tačiau iš šių tikait 9 palaiko Maskvos partiją ir okupaciją, o 18 remia Sajūdį ir Lietuvos nepriklausomybę), 9 socialdemokratai, 3 žalieji ir 2 krikščionys demokratai. Šiuos davinus pranešė Vilniaus radijas. (Paminėtina, kad Vilniaus radijo užsienio laida pastaruoju metu sunkiai girdisi arba visai nesigirdi daugumoje nurodytųjų bangų ilgių. Kai kurie klausytojai geriausiai girdi 7.400 ilgyje, kuris randasi 41-jame bangų ruože).

Vilniaus radijas taip pat pranešė apie 3 išrinktuosius, gavusius daugiausiai balsų: **Edmundas Vilkas**, ekonomistas ir sąjūdininkas gavo 96% visų balsų; **Romualdas Ozolas**, vienas Sajūdžio vadovų - 93% ir **Algirdas Brazauskas**, Lie-

tuvos Komunistų Partijos vadovas ir Lietuvos Aukščiausios Tarybos prezidento pirmininkas, gavo 92%. Tačiau, Rinkiminės Komisijos teigimu, kadangi abu pirmieji neturėjo jokių varžovų, o Brazauskas buvo išrinktas iš 3-jų, ji reikia laikyti gavusiu daugiausiai balsų.

Lietuvos rinkimus plačiai komentavo užsienio spauda pirmuose puslapiuose, televizijos ir radijo stotys pranešė apie rinkimus išsamiai. Tarpe daugelio tiesioginių pranešimų iš Vilniaus, kurį buvo užplūdę įvairių valstybių reporteriai, dvejus reportažus perdavė per Kanados ir JAV televizijos stotis montrealietė **Carla Gruodis**, Dalios ir Vytauto Gruodžių dukterė. Ji jau ilgesnį laiką gyvena Vilniuje ir aktyviai dalyvauja Lietuvos informaciniame veikloje, kartu su su GIMTUOJU KRAŠTU neseini išleidusi informacinį leidinį lietuvių kalba, pavadintą THE LITHUANIAN REVIEW.

Rinkimus Lietuvoje stebėjo ne tik pasaulio reporteriai, bet ir parlamentarų delegacijos. Kanados parlamentarų delegacijai vadovavo BOB RAE, Ontarijo provincijos NDP (socialdemokratų partijos) vadovas, pakviestas oficialiai SAJŪDŽIO atvykti Lietuvon ir stebėti rinkimus. Kaip pranešta, jis tai atliko labai sąžiningai, kalbėdamas su Lietuvos gyventojais Vilniuje ir kituose Lietuvos miestuose, dalyvaudamas pasitarimuose ir stebėdamas rinkimų eigą. Su juo kartu vyko dar šie KANADOS parlamentarai atstovai: William BLAKEY - NDP partijos, Jesse FLISS - liberalų partijos, Pauline BROWES - konservatorių partijos, ir šie Ontarijo provincijos parlamento atstovai: Richard JOHNSTON-NDP partijos, David GORDON - liberalų partijos, Sam CUREATZ - konservatorių partijos ir John SLADOJEVIČ-SOLA, liberalų partijos.

Vyko Lietuvon ir JAV Atstovų rūmų pasiūti 4 Kongreso atstovai. Ir juos Lietuvon pakvietė SAJŪDIS stebėti rinkimų. Tačiau delegacija buvo sulaukta Berlyne, nes Maskva atsisakė duoti vizų, argumentuodama, kad toji delegacija galėsianti trukdyti rinkimus ir kad SAJŪDIS nesanti oficialiai pripažin-

ta politinė organizacija. Washington'ui užprotestavus, galų gale, dieną po rinkimų, delegacija Vilniun atvyko. Vilniaus radijo pranešimu, delegacija pravedė kelių valandų pasikalbėjimą Vilniuje. Jos metu kongresmenai užtikrino, kad iškels Lietuvos klausimą Atstovų rūmuose ir padės visas pastangas demokratiškai išrinktajam Lietuvos parlamentui ir už nepriklausomybę kovojančiai Lietuvai teikti visokeriopą paramą.

Lietuvon buvo nuvykę šie JAV kongresmenai: delegacijos vadovas Richard DURBIN, demokratas iš Ilinojaus valstijos, William SARPALIUS, demokratas iš Texas, Christopher COX, respublikonas iš Kalifornijos ir John MILLER respublikonas iš Washington valstijos. JAV Atstovų rūmų pirmininkas JIMMY CLEGG, išrinktas mas delegacija, pastebėjo: "Lietuva šiuo metu yra Sovietų Sąjungoje vykstančio demokratinio sąjūdžio pirmose gretose. Ši delegacija vyks Lietuvon, kad išdėtų, jog Jungtinės Amerikos Valstijos palaiko Lietuvos pastangas ir padės viskuo, kad tik būtų Lietuvoje įsteigta Pabaltijų respublikanti vyriausybė".

Tikriausiai kaip tikrai dėl tokių delegacijos pradinio pranešimo, Kremlius nutarė kongresmenų Lietuvon neįsileisti. Reikia tikėtis, kad Baltieji Rūmai šio incidento taip lengvai nepraleis, nors dėl nenoro silpninti Gorbačiovo pozicijų Bush'o vyriausybė yra praleidusi negirdomis nemaža panašių incidentų.

Porinkiminės nuotaikos Lietuvoje yra optimistinės, nors apie Kremliun nuvykusią Lietuvos delegaciją kol kas jokių žinių nepaskelbta. **Vytautas Landsbergis**, SAJŪDŽIO pirmininkas, yra užsienio spaudos cituojamas kaip pasakęs, kad jis prisibijęs, jog Maskva galinti, ko gero, bandyti naujai išrinktojo Lietuvos parlamento nepripažinti. Gorbačiovo argumentas galės būti, kad tokie Lietuvos rinkimų rezultatai pradėsį griauti Sovietų Są-

jungą. Taip pat, anot Landsbergio, reikia stebėti dviejų naujų įstatymų ruošą: vienas jų labai sustiprins Sovietų Sąjungos prezidento poziciją, o kitas, skirtas nustatyti respublikų atsiskyrimo procedūrą, galės atsiskyrimą padaryti beveik neįmanomu.

Betgi, jeigu Gorbačiovas nori savo skelbiamą demokratine tikimybe išlaikyti pasaulio akys, jis Lietuvos rinkimų negalės nepaisyti: jie buvo slapti ir laisvi, ir labai aiškūs. Anot **Algimanto Čekuolio**: "If that is not avalanche, if that is not landslide, what landslide is?" (Jeigu tai nėra kaip sniego griūtis, jei tai nėra lavina, tai kas tada yra lavina?)

Tuo tarpu Victor Karpov savo pasikalbėjime, transliuotame CBC NEWSWORLD televizijos programoje vasario 25 dieną, tvirtino, kad Sovietų Sąjunga Lietuvos sprendimą priims ir leis Lietuvai atsiskirti. Jis, Sovietų užsienio reikalų ministro pavaduotojas, tokio teigimo negalėtų ištarti, nepasitaręs su Maskva. Nors, iš kitos pusės, visas tas Karpov'o pasikalbėjimas retkarčiais atrodė, kaip keistas pasikalbėjimas su savim žmogaus, kuris nežino, ką pasakyti, nes nėra gavęs tikslių instrukcijų. Tačiau jo pasakymas, kad Sovietų Sąjunga po tokių rinkimų rezultatų neturinti jokio kito pasirinkimo, bet leisti Lietuvai atsiskirti, buvo labai aiškus ir nedviprasmiškas. Tiesa, jis kiek vėliau paminėjo apie galimas ekonomines sunkumybes, bet tai žino Lietuva ir jau patiria ant savo kailio.

Pabaigai, Lietuvos ryžtą geriausiai nusako dviejų lietuvių moterų pasisakymai. Viena jų reporteriui pasakė, kad eitų keliais iki Maskvos, jeigu tai padėtų Lietuvai atgauti nepriklausomybę. O kita tvirtino, kad lietuvės ir lietuviai yra taip pasiryžę atgauti savo nepriklausomybę, kad galės gyventi tik viena duona ir be batų kuri laiką, jei to pareikalaus Lietuvos nepriklausomybės atgavimas.

KANADOS PARLAMENTARŲ DELEGACIJA LIETUVOJE

Š.m. vasario mėn. 20 d., 11 val. ryto į VILNIŲ atskrido Ontarijo provincijos **Naujųjų Demokratų (NDP)** partijos lyderis **Bob Rae** su žmona Arlene. Juos aerodrome pasitiko rašytojas **Grigorijus Kanovičius**, SAJŪDŽIO veikėjas bei liaudies deputatas ir **Darija Deksnytė**, KLB reikalų vedėja. Tą vakarą 11 val. atskrido kiti Kanados parlamentarų delegacijos nariai. Juos iš Maskvos lydėjo KLB vykdomoji vice-pirmininkė **Rita Rudaitytė**, o aerodrome pasitiko ir SAJŪDŽIO vardu pasveikino LPS atsakingasis sekretorius **Virgilijus Čepaitis**.

Delegacijos atvykimą filmavo Kanados ir SAJŪDŽIO Informacijos Agentūros televizija.

Kadangi valanda jau buvo vėlyva, parlamentarai buvo supažindinti su žmonėmis, kur jie bus apsisostę viešnagės Lietuvoje metu ir išvyko į apsisostimo vietas. Parlamentarai pageldavo apsisostoti privačiai, nes norėjo geriau susipažinti su Lietuvos gyventojais ir jų gyvenimo sąlygomis.

*Kanados Lietuvių
Lithuanian Canadian*

*Fondas
Foundation*

PRANEŠA KAD

METINIS NARIŲ SUSIRINKIMAS

įvyks š.m. balandžio mėn. 7 d. šeštadienį,
11:30 val. ryto

Toronto Lietuvių Namų salėje

1573 Bloor St. West., Toronto, Ont.

Ta pačia proga prašome fondo narius, pakeitusius adresus, kiek galint greičiau mums pranešti rašant: Kanados Lietuvių Fondas, 1573 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A6

Sekantį rytą (vasario 21 d., antradienį) visi susirinko į "Literatų Svetainę", netoli SAJŪDŽIO būstinės, pusryčiams. Po pusryčių, SAJŪDŽIO būstinės patalpose įvyko Sajūdžio Selmo Tarybos p-ko **prof. Vytauto Landsbergio** oficialus pasveikinimas atvykusiai Kanados delegacijai. Salė buvo pilna žurnalistų ir filmuotojų iš įvairių kraštų. Prof. Landsbergis šiltai žodžiais pasveikino garbinguosius svečius ir apgalvestavo, kad Lietuva dar neatvyko amerikiečių delegacija, kuriai nebuvo išduotos vizos. Po įvadinio žodžio, Kanados parlamentarių profesoriui statė klausimus apie dabartinę padėtį Lietuvoje, o ypač domėjosi profesoriaus komentarais apie būsimus rinkimus.

Toliau buvo duota proga parlamentarams truputį susipažinti su Vilniumi. Tą laiką daugelis panaudojo ne turistinei apžvalgai, o pokalbiams su eilėse stovinčiais vilniečiais, nuėjimui į vietines parduotuves ir t.t.

Po pietų delegacija autobusu išvažiavo į Kauną, kur labai šiltai juos priėmė Jo Eminencija kardinolas V. Sladkevičius savo rezidencijoje netoli Kauno katedros. Kardinolas kiekvieną svečią asmeniškai pasveikino, su jais nusifotografavo ir įteikė po dovanėlę. Pusvalandį užtrukusį pasimatymą su Kardinolu filmavo CTV televizijos stotis.

Architektų Rūmuose parlamentarai priėmė Kauno Sajūdžio Tarybą, kuriai pirmininkauja Kanadoje viešėjęs Česlovas Stankevičius. Svečiams buvo pristatyti SAJŪDŽIO remiami kandidatai iš Kauno. Svečiai buvo supažindinti su SAJŪDŽIO tikslais, veikla bei rinkimų kampanijos sąlygomis. Kaune ir rajonuose. Bendros vakarienės metu toliau tęsėsi pokalbiai šiais ir kitais klausimais. Delegacija sugrįžo į Vilnių vidurnaktį.

Vasario mėn. 22 d., trečiadienį, 10 val. ryto delegacija vėl susirinko SAJŪDŽIO būstinės patalpose išgirsti būsimų rinkimų apžvalgą, kurią pristatė Respublikos Vyriausio Rinkimų Komiteto narys **Vacys Panumis**. Jo pranešimą papildė Sajūdžio Rinkimų Koordinacinės Grupės darbuotojai **Angonita Rupšytė** ir **Tautvydas Lideikis**. Pastarieji paaiškino, kokius sunkumus SAJŪDIS yra patyręs, reklamuojant savo kandidatus bei spausdinant rinkimams plakatus ir kitas informacijas. Be to, yra varoma agitacija p r i e š SAJŪDĮ, ypač kaimuose, kuriuose visą galiją turi kolūkių pirmininkai.

Po pranešimų parlamentarai kėlė labai dalykiškus klausimus, ypač apie rinkimų taisykles, rinkėjų sąrašų sudarymą, SAJŪDŽIO prielaimumą prie televizijos ir spaudos savo kandidatų išreklamavimui.

Delegacijos programoje dar numatyti susitikimai su Lietuvos ekonomistais, įvairių politinių partijų ir judėjimų bei etninių mažumų atstovais ir išvykos į rinkimines apygardas (Palangą, Šalčininkus, Tauragę, Panevėžį ir kitur).

Užbaigiant šį reportažą, tenka pastebėti, kad Kanados parlamentarai žavisi lietuvių valdingumu ir draugiškumu, o ypač SAJŪDŽIO techniniais ir kitais aprūpinimais.

/ Reportažą paruošė **Darija Deksnytė** /

• Š.m. vasario mėn. 27 d. Vilniaus radijas pranešė, kad prof. Vytautas Landsbergis, atsakingas sekr. **Virgilijus Čepaitis** ir ekonomistė vicepremierė prof. **Kazimiera Prunskienė** Maskvoje susitiko su Čekoslovakijos prezidentu **Vaclav Havel'iu**. Jie taip pat dalyvavo V. Havel'io neoficialiame priėmime.

• KLB Krašto Valdyba paskyrė visuomenininko premiją **dr. PETRUI LUKOŠEVIČIUI**, dirbančiam įvairiose visuomeninėse pareigose nuo pat atvykimo į Kanadą.

Premija - \$1.000.
Dr. Petras Lukoševičius premijos sumą perleido Kanados Lietuvių Muziejui.

Nepriklausoma Lietuva

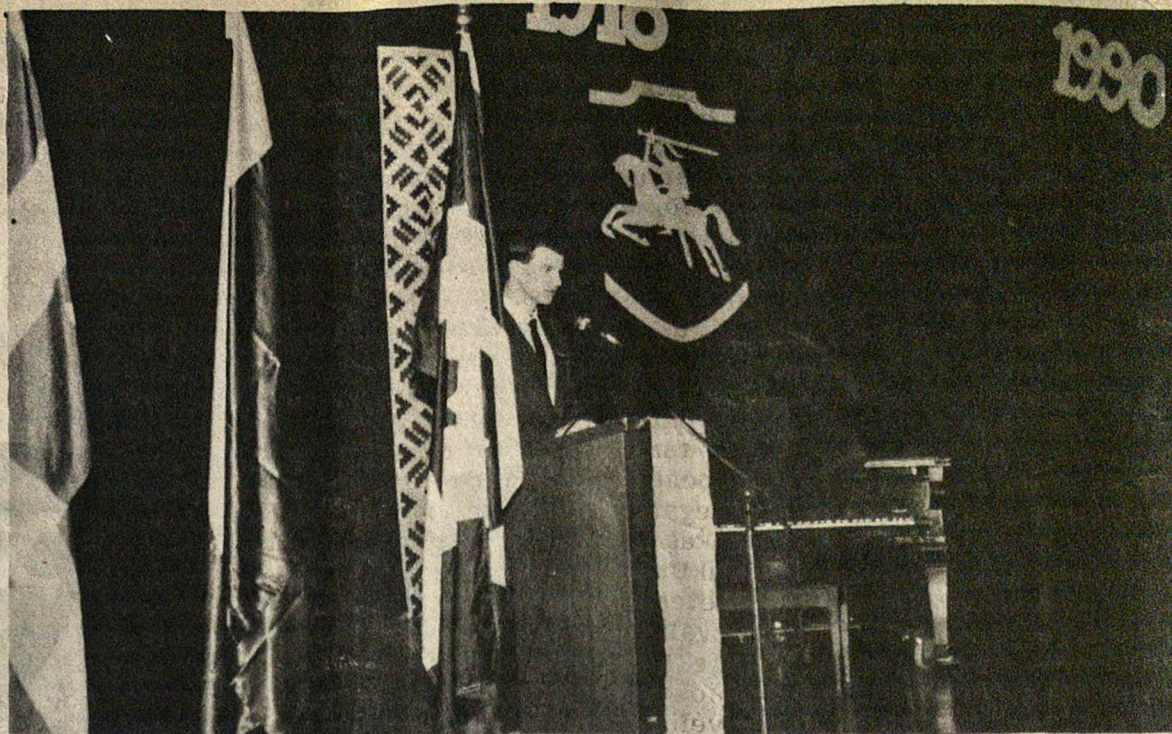
Už Lietuvos išlaisvinimą! Už išsikimybę Kanadai!
Pour la libération de la Lituanie! Loyauté au Canada!
For liberation of Lithuania! For loyalty to Canada!

LEIDĖJAS "NL" SPAUDOS BENDROVĖ.
REDAGUOJA – REDAKCINĖ KOLEGIJA
TELEFONAS: (514) 366-6220

Second Class Mail, Reg. Nr. 1952. Return postage guaranteed.
Postage paid at Montreal, CP. Published by the Independent
Lithuania Publishing Co., 7722 George St. LaSalle, P.Q.
H8P 1C4

Metinė prenumeratos kaina Kanadoje – \$ 22.00
Rėmėjo – \$ 25.00

P.S. Bendradarbių ar korespondentų spausdinamos mintys nebūtinai turi atitikti redakcijos nuomonę. Rankraščiai gali būti trumpinami ir taisomi redakcijos nuožiūra, gražinami tik iš anksto susitarus. Už skelbimų turinį redakcija arba leidykla neatsako.

Dr. Audrius ŽIBAITIS, Vasario 16-tosios minėjimo Montrealyje prelegentas 1990 m. vasario 18 d. St. Henri Auditorijoje.

Aukščiausiąją Tarybą. Visų atmintyje gyvi įspūdžiai, kaip buvo renkami deputatai į Sovietų Sąjungos Aukščiausiąją Tarybą. Kiek tada būta aistrų! Dabar viskas vyksta žymiai ramiau, nors visi supranta, kad šiai Aukščiausiąjai Tarybai teks surengti referendumą dėl Lietuvos buvimo Sovietų Sąjungoje.

Kodėl referendumas? Tokį gyvybišką klausimą turi išspręsti tik patys lietuviai. Šiandieninė Lietuva, pasirinkusi taikios politinės kovos kelią, turi elgtis protingai ir taip, kad niekas negalėtų Lietuvos veiksmų traktuoti sau palankioje šviesoje.

Daug kam nerimo kėlė Michail Gorbachiov'o vizitas į Lietuvą š.m. sausio mėn. pradžioje. Tačiau svečias turėjo progos pamatyti, kad nepriklausomos Lietuvos nori ne tik intelektualai, bet ir paprastas fabriko darbininkas, ir laukų artojas. Atrodo, svečias iš Maskvos pajuto, kad Lietuva tvirtai pakilusi žygiui į ateitį. Vos spėjo M.Gorbachiov'as išvažiuoti iš Lietuvos, kai teko pasirašyti įsakymą įvesti kariuomenę į Azerbaidžianą, į jos sostinę Baku.

Iš karto Sovietų Sąjungoje Lietuvos problemos lyg nuplaukė į antrą planą. Bet iš tikrųjų taip nėra. Gerbiamas Sąjūdžio Tarybos narys A. Juozaitis, analizuodamas Užkaukazės įvykius, padarė labai svarbias išvadas (jos išspausdintos laikraštyje "Lietuvos Rytas", 1990.I.26):

"Nebus per drąsų teigti: Perestroika Tarybų Sąjungoje priėjo prie savo loginės pabaigos. Dinozauriška loginė imperija pradeda byrėti. Perestroika turėjo privesti mus prie šito taško". Toliau A. Juozaitis paaiškina, kaip vyko Perestroika:

"Mūsų keliai išsiskyrė tą dieną, kai M. Gorbachiov'as paskelbė imperinę Perestroikos politiką. Taip jau įvyksta pasaulinio masto politikoje: nei aktoriai, nei žiūrovai pradžioje nesupranta, ką reiškia jų pirmieji žingsniai. Pradžioje mes buvome žiūrovai, neįpratę savo likimo spręsti žmonės. Šiandieną tapome tauta ir todėl mūsų jau nebeįmanoma sustabdyti. Iš metropolijos urguojama Perestroika – mums baigėsi. Mes išeiname į savosios "Perestroikos" ruožą".

Savo straipsnį Arvydas Juozaitis baigia tokia reikšminga išvada:

"Prieš metus buvo beveik neįmanoma susapnuoti, kad artimiausioje ateityje Rytų Europoje nebeliks marksistinių – lenininių valstybių (Albanija – tragiška išimtis). Šiandien tai – realybė. Ar drįsta šiaandien kas pagalvoti, kad labai greitai gali nebelikti politinio monstro – Tarybų Socialistinių Respublikų Sąjungos?"

Šiandien mums viena aišku: Lietuvos visuomenė radikalėja vis stipriau. Iš šio straipsnio dvasios jūs suvokėte, kad Lietuvoje dabar tokia politinė atmosfera, kad būtų galima Lietuvos nepriklausomybę skelbti tuoj pat.

Bet kokia bus ta Nepriklausomybė? Lydima nežabotos infliacijos? Ar paskelbus Nepriklausomybę, žmonės dirbs taip, kaip reikia, kaip turėtų dirbti? Matyt, tai bus sunkus periodas, kol išmoksite gyventi iškėlę galvas.

Labai svarbus klausimas, kokios jėgos turėtų vadovauti valstybei. Kol kas visuomenė skaldosi į partijas. Atgimusių partijų būrį papildė krikščionių demokratų partija, kurios atkuriamoji konferencija įvyko Kaune sausio 27-28 dienomis. Partijos aktyviai reiškiasi visuomeniniame gyvenime. Kai kurios iškėlė savo kandidatus į Lietuvos Aukščiausiąją Tarybą.

Kokia padėtis yra savarankiškoje Lietuvos komunistų partijoje? Šiuo metu joje vyksta savotiškas referendumas. Buvusieji Tarybų Sąjungos Komunistų Partijos nariai Lietuvoje turi pasirašyti, kad n o r i būti Lietuvos Komunistų Partijoje. Tie komunistai, kurie nepasirašo, jog to nori, yra laikomi arba likę Tarybų Sąjungos Komunistų Partijos nariais, arba iš viso išstojusiais iš komunistų partijos.

Savotiškas paradoksas: dauguma komunistų partijos narių balsavo už tai, kad Lietuvos Komunistų Partija būtų savarankiška, turėtų savo programą ir statutą. Tai buvo padaryta gruodžio mėnesį Lietuvos Komunistų Partijos XX-tame suvažiavime. Dabar, kai padarytas toks kolektyvinis žingsnis ir kai kiekvienas komunistas turi parodyti savo apsisprendimą – žmonės neskuba, svarsto, mąsto. Apsisprendimo paskutinė data – 1990 m. kovo 31 d. Savaimė suprantama, kad Vilniaus krašte, pačiame Vilniuje, Klaipėdoje, kur yra daug kitataučių, daugelis komunistų liks Tarybų Sąjungos Komunistų Partijos nariais.

Bet – Sūduvoje, Vidurio Lietuvoje, Žemaitijoje jų – Maskvos partijos šalininkų – bus mažuma. Kartu pastebima ir kita tendencija. Nemažai komunistų išstos iš šios partijos ir bus nepartiniai arba kitų partijų nariai. Taigi, dauguma komunistų balsavo už savarankišką Lietuvos Komunistų Partiją, o dabar nebenori būti jos nariais. Ypač tai būdinga tarybinių ūkių ir kolūkių komunistams.

Atrodo, turėtų komunistų partijos vietą užimti Sąjūdis. Tačiau ir ten esama prieštaravimų: mat, po Sąjūdžio vėliava eina ir Lietuvos Laisvės Lygos, ir Lietuvos Komunistų Partijos nariai.

Vis tik į ateitį visi žiūri su optimizmu: juk visos

● ESTIJA SAVO NEPRIKLAUSOMYBĖS ATGAVI – MO ŠVENTĘ MINĖJO VASARIO MĖN. 24 DIENĄ.

Estijoje vyko masinės demonstracijos, reikalaujant nepriklausomybės.

Išėjimoje ši šventė irgi buvo minima visose estų kolonijose, dalyvaujant visų Pabaltijo valstybių atstovams.

TEGYVUOJA ESTIJA!

partijos Lietuvoje, išskyrus Tarybų Sąjungos Komunistų Partijos narius, yra už tai, kad būtų atkurta Nepriklausoma Lietuva.

Kaip kad Nemunas surenka visų upių, upelių vandenį, taip ir šis didis tikslas kreipia visų pastangas viena kryptimi.

KIEKVIENO LIETUVIO, KUR JIS BEBŪTŲ, mintys visą laiką skrieja į Lietuvą, jo didžiausia gyvenimo meilė visados išliks LIETUVA. Jo širdis visada bus kupina Tėvynės ilgesio, to ilgesio, kuris paskatino Adomą Mickevičių rašyti:

Tie medžiai kunigaikščių Lietuvą dar mena!
Baltvyžy, Paneriūs ir šiandien jie žiurena.
Miškai, kurių ūksmė ir šlamesys ramino
Vytenį, Mindaugą ir didį Gediminą,
Kai šis, medžioklė taurą Paneriūs nudėjęs,
Ant kalno, degant laužui, prietemoj ilsėjęs
Ir senojo Lizdeikos klausės padavimų,
Liūliuojamas Vilnelės ir Nerios rožimo,
Čia Geležinį Vilką jis sapne regėjo.
Ir kai dievų valia sapnu tuo paaiškėjo,
Pastatė Vilniaus miestą, giriom apsisupęs,
Kaip vilkas tarp žvėrių tūnojo jis prie upės.

Jisai kaip Romos vilkė glaudė ir maitino
Kęstutį ir narsius vaikaičius Gedimino.
Medžioklė ir kare šlovė jų skaisčiai žėri –
Ar priešą vijosi, ar gaudė girioj žvėrį.

Iš to medžioklės sapno mūs tėvai patyrė,
Kad Lietuvai reiks nuolat geležies ir girių.

Miškai! Tai jūs tankmėj karalius tas medžiojo,
Kurs paskutinis šalną Vytauto nešiojo
Atstovas paskutinis Jogailaičių galios
Ir paskutinis mūs medžiotojas karalius.

Gimtiniiai mano medžiai! Jeigu Dievas duotų,
Kad laimė grįžt Tėvynėn man nepavėluotų,
Ar būtų lenta man jus vėl tenai išvysti,
Jus, prie kurių prabėgo mano kūdikystė?

Tėvyne Lietuva, mielesnė už sveikatą!
Kaip reik tavo branginti, vien tik tas pamato,
Kas jau tavęs neteko. Nūn tavo vaizduoju
Aš, ilgesy grožiu sujaudintas tavuoju.

Tavim ir Aušros Vartai Vilniuje garsėja.
Tu Naugarduko žmones su pilim globoji,
Išgydė ir mane šventa globa Tavoji:
Kai sergantį mane motutė Tau aukojo,
Apmirę akys vėl gyvybe suliepsnojo,
Ir tuoj galėjau aš prie Tavo slenksčio stoti,
Kad grąžinai sveikatą, Dievui padėkoti, –
Taip Tu ir mus grąžinsi į Tėvynę mielą.

Dabar Tu neški mano ilgesingą sielą
Į tas kalvas miškingas, į lankas žaliąsias,
Kur Nemunas plačiai banguoja mėlynasis;
Į tuos laukus derlingus, pasėliais spalvotus,
Pauksintų kviečių, balkšvų rugelių plotus,
Kur gintarinės svėrės, kaip pusnis griukščiai,
Kur rausta dobilai ir padirvio žvangučiai,
O viskas apsupta ežia kaip juosta lygia,
Joje laukinių kriaušių šen ir ten pridygę.

O čia juk Lietuvos miškai aplinkui ošia
Taip nuostabiai, gražiai, didingai pasipuošę.

P A D Ė K A

Nuoširdžiai dėkoju Kanados Lietuvių Bendruomenės Krašto Valdžybai už man suteiktą garbę paskiriant visuomenininko premiją. Gili padėka Toronto Prisikėlimo Parapijos Bankui, šios premijos mecenatams.

Su dėkingumu priimu šią premiją su savo mirusiais bendruomeninio darbo draugais a.a. Antanu Rinkūnu, Jonu Robertu Simanavičium, Steponu Kęsgaila, Jonu Matulioniu, Jonu Kardeliu ir daugeliu kitų, su kuriais siekėme gėrio Kanados ir Pasaulio Lietuvių Bendruomenei nuo Kanados Lietuvių Bendruomenės susiformavimo ir pirmojo Krašto Tarybos suvažiavimo Montrealyje, 1952 metais, rugpjūčio mėnesio 30-31 dienomis.

Tikiu, kad perleisdamas tos premijos piniginę dovaną, 1000 dolerių, Kanados Lietuvių Muziejui – Archyviui, galėsiu nors maža dalimi prisidėti prie šios taip svarbios institucijos išlaikymo ir galimybės išgyti Jono Sako, Chicagoje išleistų Nepriklausomos Lietuvos Seimų protokolų 18 tomų veikalo.

Su nuoširdžia padėka
Petras P. Lukosevičius

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

SVEČIO - DR. AUDRIAUS ŽIBAICIO - ŽODIS VASARIO 16-TOSIOS PROGA MONTREALYJE

/ t e s i n y s /

Pakito požiūris į išsiviją. Dabar į čia gyvenančius lietuvių imta žiūrėti kaip į neatsiejamą Lietuvos dalį. Dabar norima sujungti abu kultūrinius palikimus į vieną, pradeda išsiamoninti, jog mes esame vieno kraujo, vienos tautos, vienu idealu ir siekiu. Pradedama suvokti, jog mes visi esame to paties medžio šakos, turinčios tas pačias tradicijas, tą pačią praeitį, tą pačią moralę, tuos pačius jausmus.

Brangūs tautiniai simboliai pradėjo visus vienyti. Praeitų metų VASARIO 16 d. minėjime Kaune visi pajutome tą artimą laisvės alsavimą, kai šimtą tūkstantinė minia, atidengus Laisvės statulą, pradėjo giedoti Lietuvos Himną. Tuo momentu mus tarsį apėmė geležinės valios pojūtis, valios – prieš kurią niekas negali atsilaukti.

Nuo mitinginių valiaimų žmonės priaušo ir iki gilių rimties. Praeitų metų BIRŽELIO 13 d., Tautos Gedulo dieną Kaune, nuo Laisvės statulos iki geležinkelio stoties patraukė milžiniška masė žmonių, apsirengusių juodai arba persirišusių juodomis juostelėmis. Minia užtvindė visą Vytauto Prospektą, žengė skaudžioje rimtyje, tylėdama, tik vienoje ar kitoje vietoje girdėjosi giedamos tremtinių giesmės. Užgiedojus viso Kauno chorams prie geležinkelio stoties "Marija, Marija", atrodė, jog pravirko visa Lietuva. Tą dieną visi supratome, jog galime būti vieningi ir skausme. Tačiau ryškiausiai tautos valia ir vienybė pasirodė BALTIJOS KELYJE.

Važiuojant į Baltijos Kelią, atrodė, lyg būtų pakilęs iš pilkapio šimtmečius snaudęs milžinas. Visa Lietuva vienu metu atsistojo ir pajudėjo viena kryptimi. Visi, apimti nenusakomo jausmo: visų akys žiba, kupini pasiryžimo, visų mintys ir kalbos vieningos. Tokie tautos valios apreiškimai nedviprasmiškai parodo žmonių tikslus, perkainotas moralines vertybes. Todėl Lietuva, jausdamasi lyg viena šeima, oriai ir pasitikinčiai sutiko M.Gorbachiov'ą. Žmonės įsitikinę, kad Nepriklausomybės žingsnių niekas nesustabdys.

Tačiau – tie žingsniai nėra vien džiugūs, laimingi, nerūpestingi. Justinas Marcinkevičius savo 1989 m. eilėraščių ciklą "A t s p i n d ž i a i" pradeda tokiomis eilėmis:

Į akis priekaištingai žiūri apniukę laukai,
Kaip išgydyti jus, kaip išgelbėti jus, kaip?

Tai klausimas Lietuvos žemei, pačiai Lietuvai. Visi supranta, kad Lietuvos ekonomika ir visuomenė yra sergantis ligonis. Ligos simptomų – kiek nori. Didelė problema yra ir gana smarkus narkomanijos, girtuokliavimo plitimas lietuvių jaunuolių tarpe. Sąžiningas darbas tapo nuvertintu, nemažai žmonių materialines vertybes stato aukščiau už dvasines. Ekonomikoje taip pat gana apvertkinta padėtis. Statistika teigia, kad dauguma imonių įvykdo užduotis (taip dabar vadinami planai), bet parduotuvių lentynos apytuštės, trūksta būtiniausių prekių. Deficitinių prekių sąrašas vis ilgėja. Jau dabar lengviau pasakyti, kokios prekės yra ne deficitinės.

Atrodo paradoksas: gamybos užduotys įvykdomos, o prekių nėra! Fabrikai, gamybiniai susivienijimai užduotis įvykdo keldami kainas. 1989 m. Lietuva ypač stipriai pajuto, kas yra infliacija. Tiesa, jos būta ir anksčiau, bet praėjusiais metais ji pašoko apie 20-čia procentų. Jos pasekmes skaudžiai jaučia daugiavaikės šeimos, pensininkai ir inteligentai – žodžiu, tie žmonės, kurie neturi pašalinių pajamų. Tiesa, šiek tiek padidintos pensijos, leista pensininkams, dirbantiems mieste, mokėti visą pensiją (anksčiau galima buvo mokėti tik 0,5 pensijos). Bet kėl kas, efektyvių priemonių, kurios sulaukėtų infliaciją, nėra.

Daug jėgų įdėta ruošiant Lietuvos ekonominio savarankiškumo projektą. Dėl jo vyko sunkios derybos Maskvoje. Kad ir su svarbiais ant kojų, ekonominio savarankiškumo projektas buvo priimtas, bet jį įgyvendinti sunkiai sekasi. Ta kryptimi menkai kas padaryta – tai pripažino ir Algirdas Brazauskas interviu Kauno Televizijos redakcijai š.m. sausio mėnesį.

Kartu vyksta derybos tarp trijų Pabaltijo respublikų dėl plataus ekonominio bendradarbiavimo tarpusavyje. Toks bendradarbiavimas yra gyvybiškai būtinas, Sovietų Sąjungai pradėjus Pabaltijo ekonominę blokadą.

Lietuvos ekonomines problemas galvojama spręsti kuriant bendras įmones su Vakarų pasaulio firmomis, plečiant ekonominis ryšius, ieškant rinkos Vakaruose, modernizuojant Lietuvos pramonę.

Politinis gyvenimas Lietuvoje vis dar nesilpnėdamas kunkuliuoja. Lietuva ruošiasi rinkimams į Lietuvos 2psl.

BE KALTĖS

/ Autorius praleido 15 metų Sibire, tremtyje ir lageriuose. Spausdiname ištrauką iš neseniai Lietuvoje pasirodžiusios jo knygos. Red./

PAGALIAU MES TREMTINIŲ GYVENVIETĖJE.

Mūsų širdys neramiai tukseno jau iš pat ryto, kai vežėjai pasakė, kad apie pietus būsime tanai, kur turėsime apsigyventi. Pakeliui sutikom pirmuosius vietinius gyventojus. Nors buvo gana karšta liepos mėnesio diena, altajai vilkėjo avių kailių skarandomis, buvo užsimaukšlinę kailines kepurės su kutais. Net iš arti sunkiai galėjai atskirti, kuris čia vyras, kuri moteris. Daugelis raiti. Trumpam stabtelėjome pirmame altajų kaime - Jakonūre. Čia pirmą kartą pamatėme jų gyvenvietės - ailus ir būstus, dengtus maumedžių žieve. Pro viršų iš jurtų vertėsi dūmai. Užsukome į vieną kitą pasižiūrėti. Pasisveikinome rusiškai ir dairėmės nustebe. Jurtos viduryje degė ugnis, ant vaškaros kabojo didžiulis juodas ketinis puodas. Prie ugnies sėdėjo senyvas vyras, pora moterų ir keletas vaikų. Jų išvaizda mums pasirodė baisoka. Jie mūsų nekalbino, jiems, atrodo, visai nerūpėjo kas mes, iš kur važiuojame ir ko čiaatsiradome. Seniai, vyrai bei moterys, sėdėjo kojas parietę po savimi prie ugnies ir rūkė pypkes. Vienintelis jų klausimas:

- Ar turite arbatos, tabako?

Mūsų vežėjai paaiškino, kad jie labiausiai mėgsta "plytinę" arbatą - presuotas kelių simtų gramų svorio arbatžolių plyteles. Tabako rūkymas taip pat labai paplitęs - rūko vyrai ir moterys.

Saulėtą, giedrą dieną prieš pietus pagaliau išvažiavome į Jabagano tarybinio ūkio teritoriją, kuri mūsų mastais buvo milžiniška - apie 130,000 ha. Tolumoje už keliolikos kilometrų dunksojo gyvenvietės pastatai. Vežėjai parodė Jabagano centrinę sodybą, kur gyvena direktorius, išikūrusi kontora. Ten yra kelios dešimtys namelių bei barakų darbininkams. Iš tolo žiūrėjome į tuos saulės nutviekstus stogus, kur tikėjomės rasti prieglobstį.

Tik staiga visai nelauktai vežėjai pasuko iš vieškelio vos matomu šunkeliu į kairę. Kiek pavaziavę, jie sustojo ir šiurkščiai paliepė:

- Tuoj išsikraustykite savo daiktus! Atvažiuov!

Per keletą minučių mūsų manta buvo iškrauta, vežėjai apsisuko ir nuvažiavo atgal. Mes likom tik su palydovu Ivanovu. Apsidairę pamatėme vienos jurtos griaučius, mažytę suodiną trobelę be stogo, be langų. Prie jurtos griaučių rigošojo didelė krūva arklių mėšlo. Supratome, kad čia neseniai žmonių gyventa.

- Tai viena laukininkystės brigada, - paaiškino mums Ivanovas. - Altajiskai ji vadinasi Kužurla, - atseit, vietoje su druskinga žeme.

Jis liepė mums pasiskirstyti, pasidėti daiktus ir palaukti, kol atvyks mūsų šeimininkai ir nuspręs, ką toliau daryti. Nusiminėme ir jokių būdu negalėjome patikėti, kad tai mums skirta gyvenvietė. Aplinkui nei medelio, nei vandens.

Po kokios valandos pamatėme atvažiuojant gerais arkliais pakinkytą siaurą vežimėlį - ant ratų buvo uždėta didžiulė karklinė pntinė - "košovka". Toje pntinėje sėdėjo trys švariai apsirengę žmonės, matyt, kokie viršininiai. Tuoj pačiu metu iš priešingos pusės priėjo puikios vieslės žirgais keletas raitelių. Ne veltui čia buvo valstybinis žirgynas. Tačiau tuokart retas kuris iš mūsų dirstelėjo į arklius. Visiems rūpėjo, ką pasakys tie naujieji mūsų šeimininkai.

Pirmas prabilo kariškai apsirengęs visų vyriausiasis, Ust Kano rajono viršininkas Prokušėvas:

- Pirmiausia padarysime nuodugnią kratą. Ginklus laikykite paruoštus, šaukite be išpėjimo!

Mes supratome, kad paskutinis sakiny skirtas tiems raitiesiems, kurie tebesėdėjo balnuose.

Kadangi aš ir čia, kaip dar nesugriuvęs vyras, gerai mokas rusų kalbą, pirmas priėjau prie Prokušėvo pasikalbėti, tai jis tuojau mane ir paklausė:

- Kur jūsų daiktai?

Aš parodžiau du pilnus maišus ir nedidelę odinę valizą. Jis paliepė iš maišų viską iškratyti, valizą atidaryti. Tai bematant ir padariau. Pirmiausia jis pareikalavo atiduoti aukšą ir visokią užsienio valiutą, taip pat visokius dokumentus, vaistus ir ypač literatūrą. Dokumentus padaviau. Tai buvo mūsų pasai ir netyčia prie jų atsidūręs mano kaip ELTOS korespondento pažymėjimas, gautas Paryžiuje. Pasakiau, kad aukso ir jokios užsienio valiutos neturiu. Tačiau NKVD viršininkas nepatikėjo ir atsidėjęs pats pirštais braukė mūsų kaimiškų vatinių antklodžių siūles, iščiupinėjo pagalvių plunksnas, išvartė drabužių kišenes. Iš mūsų nieko neatėmė, išskyrus žmonos atsivežtus vaistus, švirkštą, maldaknygę ir keletą vaikiškų dukters knygelį, tiesa, ir butelį valstybinės degtinės, kurią buvome nusipirkę Bijske vaistams.

PAKELIUI Į LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĘ

Nežiūrint didžiausių sovietų pastangų išlaikyti Lietuvą rusiškose grandinėse, vistiek Lietuva žėngia į nepriklausomybę. Tai yra todėl, kad nedavę nepriklausomybės, sovietai negali gauti iš laisvojo pasaulio tos bilijoninės pagalbos, be kurios jiems gresia nebeįsvegiama ekonomine bedugnė.

Nebeįsvegiama tokia katastrofa galėtų būti katastrofa ne tik Sovietų Sąjungai, bet ir visam pasauliui. Dėl tos priežasties visai žmonijai svarbu išvengti artėjančios ekonominės nelaimės. Jau dabar kapitalistinis pasaulis veda visokias derybas su sovietine imperija, kad tik kaip nors visi bendrai išvengtų artėjančios depresijos. Gražinimas nepriklausomybės Lietuvai būtų pirmas aiškus ženklas, kad sovietai tikrai atsisako

tautų užgrobino politikos ir tokiu būdu darosi priimtini kandidatai gauti tarptautinę pagalbą. Tik tokiu būdu Sovietų valstybė tegali būti priimta į vadinamos naujos Europinės Bendruomenės finansinę sąjungą. Kitokiai Rusijai pasaulio kapitalistai nė nemano rizikuoti savo pinigais.

Žinoma, visiškai nėra svarbu, ką kalbėjo ir kuo grasino Gorbačiovas savo lankymosi metu Lietuvoje. Merdinčiai valstybei nesvarbu žodžiai, bet svarbu gyvybę išgelbstintys vaistai. Vistiek visiems suinteresuotiems geriau, kai Lietuva pasieks nepriklausomybės draugišką, taikų būdą. Sovietai sugriovė Lietuvos ir Pabaltijo nepriklausomybes, todėl dabar jas turi ir atstatyti, ir tai nereikia jokios malonės iš jų pusės, bet įgyvendinimas neįsvegiamo teisingumo. Atstatymas nepriklausomybės - reiškia

Ši kartą krata buvo nuodugni. Tačiau ji praėjo be ypatingų incidentų. Kai kurios gudresnės moterys, pastebėjusios ką atiminėja, susiprato aukštoje žolėje sėti tą paslėpti: vaistus, koki butelį atsivežto vyno, degtinės ar konjako, religinius kryželius, medalikėlius, maldaknyges. Kratojas jokių auksinių monetų ir jokio aukso luitų, užsienio valiutos, žinoma, nerado. Tačiau jis susigundė auksiniais laikrodžiais ir auksiniais ar paausuotiems moteriškais papuošalais. Turiu pabrėžti, kad po keleto dienų visus tuos laikrodžius ir papuošalus jis gražino. Negrąžino tik alkoholinių gėrimų, taip pat vaistų ir knygų. Vėliau kažkas paskundė, kad jis per kratą nepaėmęs fotoaparato ir vienos moters atsivežto tinklinio radijo imtuvo. Tuos daiktus turėti griežtai užginta, nors nei elektros srovės, nei fotochemikalų čia nebuvo.

Negaliu užmiršti vieno epizodo per kratą. NKVD viršininkas čiupinėjo tokių Barauskų iš Skriaudžių apylinkės daiktus. Jų buvo sūnus ir tėvas, Rusijos - Japonijos karo veteranas, astuntą dešimtį baigęs, bet stambus ir gana žvalus senukas. Barauskai turėjo iš namų pasiėmę apynauję, geltonos spalvos atlasinę antklodę, kokios tarybinio ūkio direktorius Komarovas - jo pavardę sužinojome vėliau - turbūt niekad nebuvo matęs. Prokušėvui čiupinėjant tos saulėje blizgančios gelsvos antklodės siūles, seneliu Barausku susidomėjo tarybinio ūkio direktorius Komarovas:

- "Sakyk, kas visa tai tau užgyveno? - paklausė jis. - Kiek kumečių laikėi?"

- Jokių kumečių man nereikėjo, aš pats savo rankų darbu užsigyvenau tris hektarus žemės, buvau kaimo kalvis.

- Meluoji, šunie, - per dantis iškošė supykęs Komarovas. - Prie tų tavo trijų hektarų reikia pridėti dar tris nuliūs: tris tūkstančius hektarų tu turėjai, šimtus kumečių išnaudojai. Tai jie tau tokius turtus sukrovė!...

Iš tokio tarybinio ūkio direktoriaus pasakymo supratau, kodėl NKVD pirmiausia pas mus ieško aukso, užsienio valiutos ir įvairių brangenybių.

Pabaigęs kratą, NKVD viršininkas pagaliau atsakė į labiausiai mums rūpimą klausimą. Tas atsakymas labai sukrėtė visus, kurie mokėjo rusiškai.

- Keturiasdešimt metų čia gyvensite, žolę ėsite ir mums dirbsite! - sugriaudėjo Prokušėvas, kad visi girdėtų. - Pakaks jums darbo žmonių kraują siurbti. Pas mus reikės dirbti!... Dabar aš būsiu jūsų "ear i bog" - -pabrėžė jis savo neribotą galią mums.

Nors ir nemokeidama rusų kalbos, mano žmona suvokė kas mums gresia, ir pradėjo gaudžiai verkti.

- Kodėl jie mūsų nesauo čia pat? Kodėl mums skiriama lėta mirtis? Tu moki jų kalbą, pasakyk, kad mums būtų geriau, jeigu čia pat iš kulkosvaidžių visus sušaudytų!

Išgirdęs ją raudant, NKVD viršininkas paklausė, ko ji verkia. Pasakiau, kad ji iš to didelio susijaudinimo prašo si tuojau sušaudoma. Tai išgirdęs, jis atrėžė:

- Niekis! Pirmiau reikės dar padirbėti, o darbas viską sutvarkys.

Paskui jis, kaip mūsų "ear i bog", glaustai instruktavo kaip turime elgtis. Parodęs vieną baltais marškiniais vilkintį raitelį, pasakė, kad tai mūsų komendantas, kurio visi privalome klausyti, per jį ir savo pageidavimus galime reikšti. Jis įgrąsino, kad be komendanto leidimo niekur iš šios vietos nevalių pasitraukti. Mums skirta teritorija buvo nedidelė: vakaruose - iki upelio, iš kurio leidžiama vandens atsinešti, rytuose - iki vieškelio, šiaurėje - iki kalnelio už kokių penkių simtų metrų, pietuose - tik iki pakalnės. Kryžmai sudejęs po du dešinės ir kairės rankos pirštus, Prokušėvas parodė, kad už šių

atstatymą Lietuvos valstybingumo. Reiškia atsikratymą rusų tautos pasikėsinimo į mūsų tautos tikrą laisvę.

Teisingai galvoja visi tie lietuviai, kuriems nesvarbu į kurios politinės partijos rankas gali patekti porinkiminė Lietuvos valdžia, nes dabar visos partijos, iškaitant ir "komunistų", aiškai ir griežtai pasisako už Lietuvos nepriklausomybę. Kadangi komunistai visai išeina iš mados visoje Europoje, tai išeis ir Lietuvoje. Gal pavirs į kokius liberalus, atbalansavimui kitokių partijų, o tas ir svarbiausia. Dominavimas vienos, kad ir geriausios partijos, neatliepia visų Lietuvos žmonių tokių ir kitokių interesų. Reikia taip daryti, kad visi Lietuvoje piliečiai pasidarytų, jei ir ne geriausi jos draugai, tai bent ir ne duobkasiai.

Amerika darosi demokratiškuo geriausias pavyzdys todėl, kad čia visų piliečių teisės yra lygios. Lygesnės, negu bet kurioje kitoje valstybėje. O tas ir svarbiausia.

Kokias galimybes turi Lietuvos nepriklausomybė? Nepaprastai geras todėl, kad esmėje mūsų tautos žmonės dar tebėra aukštos moralės. O tai ir yra didžiausias tautos turtas. Didesnis už aukso kalnus, deimantų kasyklas ir už blizgančias sagas bei sidabrinis ptenius. Duok lietuviui laisvas rankas, nepaverg jo dvasios, ir jis padarys stebuklus. Tai lietuvis įrodė sukūręs savo pirmąją valstybę 1253 metais, atkovojęs jos nepriklausomybę 1918 metais ir ją įrodys, atgavęs laisvę ir nepriklausomybę dabartiniais laikais. S. Šetkus

taisyklių nesilaikymą mums gresia kalėjimas. Dar kartą paliepes klausyti komendanto, jis čia pat visų akivaizdoje mane paskyrė "pomkomendantu" t.y. komendanto padėjėju, vykdančiu visas komendanto pareigas, kai šis iš stovyklos išvyksta. Netikėtai tapau atsakingas maždaug už šimtą dvidešimt asmenų. Turiu pasakyti, kad tikrasis tarybinio ūkio ir mūsų komendantas A. Čulikovas berods tik vieną naktį pas mus nakvojo. Keletą naktų čia, lauke, galvą pasidėjęs ant balno, permiegojo jo pavaduotojas Ivanonas - tas kuris mus parlydėjo iš Bijsko. Paskui naktimis stovykloje likdavome vieni. Komendantai atjodavo iš centrinės sodybos tik rytais surikiuoti tremtinių darbo brigadų ir pasiųsti jas darban.

Tą pirmą dieną mūsų komendantas išbuvo iki sutemų. Išjodamas pažadėjo rytoj atsiųsti statinę vadeniui iš upelio parsivežti ir kitų mums reikalingų dalykų.

Naujoje gyvenvietėje rengėmės nakvoti po plynu žvaigždėtu dangumi. Tik staiga netoliese, už poros simtų metrų pamatėme ilgą pastatą su gegnėmis, bet be stogo. Šalia styrojo krūvos sudžiūvusių maumedžio šakų. Kaip vėliau patyrėme, jomis, kol buvo žalios, turėjo būti dengiamas stogas. Mums atėjo į galvą iš jų pasidaryti pinūčius palapinių griaučiams. Taigi, bematant pastatėme šiek tiek palapines bent vaikams paguldyti. Nenusirengę sugulėme ant žolės, kas po palapine pakisęs tik galvą, kas ir visas įlindęs. Kiti čia pat lupo velėnas ir rengėsi žeminius būstus. O tame ilgame siaurame bestogiame pastate apsinakvojo moterys su sunkiai sergančiais vaikais. Langų nebuvo, tik iškirstos skylės. Moterys jas uždengė maišais nuo skersvėjo. Sunkiai sergančių, merdinčių vaikų buvo bent keliolika, tarp jų dar nepalaidotas kelionėje miręs kokių šešerių metų S. Purvinienės berniukas.

Rytą komendantas A. Čulikovas, kurį moterys praminė Baltvilviu, nes po palaidine jis vilkėjo baltais marškiniais, man liepė visus smulkiai surašyti šeimomis - nurodyti ne tik vardą, pavardę, giunimo metus, bet ir specialybę, lytį.

Trečią dieną komendantas pranešė, kad laikas pradėti dirbti. Bus sudaryta šienplovų brigada, o silpnesnieji eis ruošti grendimų grūdams pilti.

Į šienplovų brigadą buvo paimti kone visi darbingi vyrai ir keliolika moterų bei merginų. Brigadai vadovauti paskirtas prieniškis Petrušauskas, paprastas kaimietis, Lietuvoje turėjęs savo lokomobilą ar motoriuoką. Mūsų vyrai šieną pjauti mokėjo. Blogiau buvo moterims, ypač mokytojoms, kurios gyvenime dalgio rankose nebuvo laikiusios. Bet, kaip sakoma, bėda visko išmoko, - šieną pjauti išmoko ir moterys.

Šienaujamos pievos buvo gal 15 kilometrų nuo Kužurlos - Mazojoje Suruguboje. Kasdien nueiti 15 kilometrų ir paskui grįžti buvo sunku. Todėl po poros dienų mūsų darbdaviai nutarė brigadą leisti pas savuosius tik sekmdieniais.

Antra darbininkų brigada buvo suformuota iš silpnesnių moterų ir paauglių. Jai vadovauti paskirta Janė Zenčikaitė, buvusio Mauručių geležinkelio stoties viršininko dukte, prieš metus baigusi mokytojų seminariją. Zenčikaitė puikiai mokėjo rusiškai, buvo sveika, žvali. Brigadininke ją liepė paskirti pats KNVD viršininkas, nes per kratą pas ją ir jos brolių Vladą rado komjaunuolių bilietus. Mes jų privengėme, bijodami, kad juodu nebūtų ipareigoti mūsų sekti. Po karo sužinojom, kad nuo šeimos atskirtas Zenčikaitės tėvas buvo vienas iš nedaugelio išlikusių.

Tarybinio ūkio transporto inventorių buvo labai nugyventas. Jis teturėjo vieną, nuolat remontuojamą pustoninį sunkvežimį, o gurguolių vežimai buvo tokie susidėvėję, kad jau nebetiko tolimesnėms kelionėms.

(Bus daugiau)

Students have what it takes to get your projects off the ground

This summer hire energy and enthusiasm. Hire a student. Under 'Challenge '90', the Government of Canada has funding assistance available to help private businesses, municipalities and non-profit organizations hire a high school, college or university student. We want to help you create additional jobs this summer — jobs that would otherwise not be possible without our support.

Invest in Canada's future workforce by providing a student with practical on-the-job work experience.

Become a Challenge '90 employer — it's good for students and it's good for business.

Apply now through your local Canada Employment Centre.

Applications must be postmarked no later than March 16th.

Canada
Challenge '90

Government of Canada
Minister of State for Youth

Gouvernement du Canada
Ministre d'État à la Jeunesse

VARPAS

Nr. 24

1989

Viršelį dail. Petro Aleksos

TURINYJE:

Šimto metų kelyje - Antanas Kučys; Pirmieji varpininkai apie Vincą Kudirką; Dr. Kazys Grinius - Jonas Daugėla; Povilas Višinskis - G. Petkevičaitė-Bitė; Jonas Vileišis - Antanas Kučys; Gabrielė Petkevičaitė-Bitė - Antanas Kučys; Med. dr. gen. Gaidys-Gaidamavičius Uluntoje; Kudirkos santykis su krikščionyste - Vyt. Bagdanavičius; "Varpo" įnašas mūsų bendrinės kalbos kultūrai kelti - Dr. P. Jonikas; Vinco Kudirkos pasaulėžiūra - Vincas Vyčinas, Ph.D.; Tegul tavo vaikai eina vien takais dorybės

SENELE

Clelia Conterno Guglielminetti

- Pabūkime tamsoje, - jis prašė, - taip raminančiai šnara bangos tarp uolų ir nieko nesimato.

Aš išjungiau šviesą. Terasa pasidarė tamsi ir nieko nesimatė. Tik po valandėlės, pripratęs prie tamsos akims, silpna šviesa puolanti nuo žvaigždėto dangaus parodė pajūrio smėlį, uolas ir jūrą.

Supratau, kad mano draugas norėjo atpalaiduoti įtemptus nervus. Jis pasakojo:

- Aš reikalingas gero patarimo. Turiu numarinti savo senele...

Aš pašokau.

- Ką?

- Taip, aš privalau ją numarinti...

- Bet kodėl?

- Nes ji jau mirus.

- Nesuprantu.

Jau grįžus iš Prancūzijos, mano draugas, atrodo vengė manęs ir mažai aš jį galėjau prakalbinti. Atrodė, jo nervai sukriko. Jis niekuo nesidomėjo ir neatsakė į klausimus, ar atsakydavo po keletos minučių, kartais visai ne į tą klausimą.

- Taip, ji jau mirusi, bet negalime jos laikyti mirusia. Aš prisiminiau senutę beveik devyniasdešimties metų ir mažai judrią. Ji buvo išdžiūvusi, gergždanti balsu. Ji beveik nuolat snausdavo.

- Klausyk ir nepertraukinėk mano kalbos, kitaip aš neišdrisiu visko papasakoti.

- Aš klausysiu.

Dangus snjokstė tarp uolų.

-Kada aš planavau tą kelionę į Cote d'Azur, senele Dalia netikėtai pagyvėjo. Jis sakė norinti važiuoti su mumis ir prašėsi priimti drauge. Mudu su žmona tarėmės ką daryti. Vargšė senele jokio džiaugsmo neturėjo savo gyvenime. Karai atėjo ir praėjo, o ji vis tebesėdėjo savo gimtajame bažnytkaimyje. Niekur ji nebuvo toliau išvažiavus, todėl nutarėva ją pasiimti kartu, - tegul pasižiaugia gyvenime bent kartą.

Išvažiavome mes trise. Senele išdžiūviai žvalgėsi visur. Kiekviename žingsnyje vis buvo kas nors naujo. Ir senele širdis, perkrauta išpūdžiais, neišlaikė, ji plyso. Mudu pajutova didelę problemą. Lavoną pervežti iš užsienio, ne taip jau lengva, - tai ne tik pinigų daug pareikalaus, bet ir įvairių formalumų. Ir, pasitaręs su žmona, nusprendžiau niekam nesakyti apie jos mirtį, ir lavoną pervežti kaip gyvą.

Mudu tuojau išvažiavome. Užmokėjau už viešbutį, nors dar turėjau teisę gyventi pora savaitę, susikrovėva lagaminus ir išvažiavome. Senele lavoną, aprengtą apsiaustu, pasodinova sėdynės kampe tarp pagalvėlių. Ji mums atrodė kaip mieganti. Pervaziavome sieną. Tarnautoja ant - 4 psl.

Buvo kurį laiką "Varpo" redaktoriai:

Jonas Kriaučiūnas (1864-1941)

VARPAS, nr. 24, 1989 m.

Isteigtas 1889 m.

Žurnalas Tautos bei žmogaus laisvei, tautinei kultūrai ir lietuvių bei.

Šis numeris yra šimto metų sukaktuvinis leidinys. 264 psl. Kaina \$5. Redaktorius - Antanas Kučys, 1448 Star Lane, Lemont, IL 60439, USA.

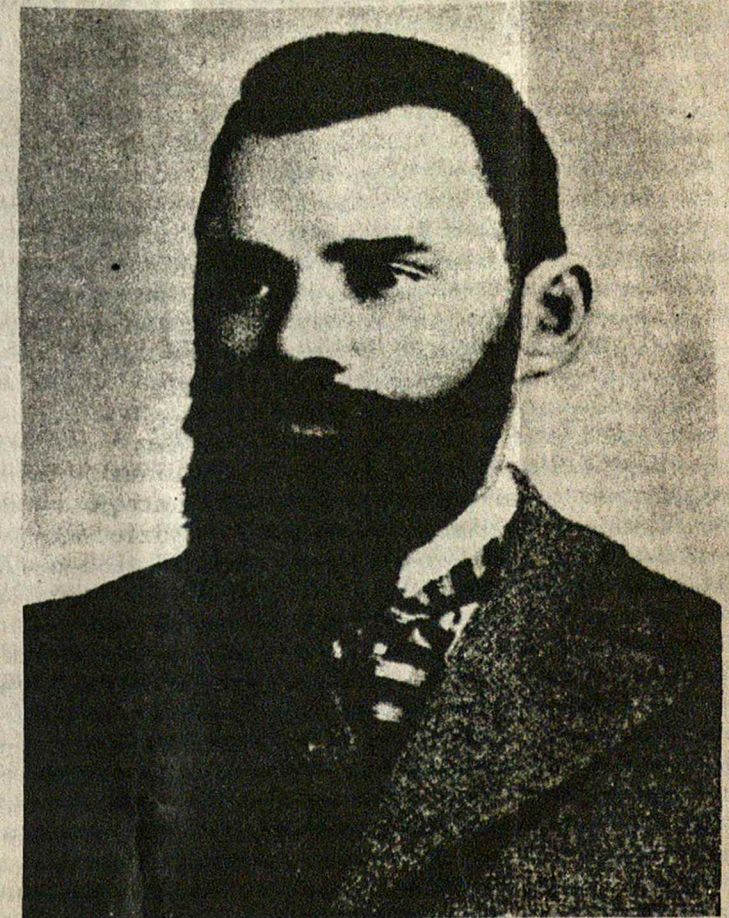
Administratorė - Elena Rūkienė, 3346 West 65th Place, Chicago, IL 60629, USA.

Leidžia Varpininkų Filisterių Draugija.

VARPO metai užbaigti šiuo puikiu, istoriniai įdomiu leidiniu, kuris stebina savo turiniu, gaivina, primena neblėstančius čius idealus mūsų tautai ir kiekvienam mūsų.

Jonas Vileišis (1872-1942) taip pat bendradarbis ir finansinės paramos organizatorius.

Stasys Matulaitis (1866-1956)

ŽEMININKŲ POEZIJA IŠLEISTA ITALŲ KALBA

Mauro Baroni knygų leidykla Italijoje atspausdino penkių lietuvių poetų, pramintų žemininkais - kūrinių antologiją lietuvių ir italų kalbomis, pavadintą ŽEMININKŲ ILGESYS- LA NOSTALGIA DEI TERRESTRI. Poetai - Vytautas Mačernis, Kazys Bradūnas, Henrikas Nagys, Alfonsas Nyka-Niliūnas, Juozas Kėkštas, Eilėraščius į italų kalbą išvertė Pizoje gyvenantis baltistas Pietro Dini.

Visi 5 poetai "žemininkai" - rašoma antologijos įžangoje, - gimę nepriklausomos Lietuvos laikais ir visi panašiu būdu patyrė savo tautos tragediją. Siaučiant karui, artėjant pavergėjų kariuomenei, šie poetai buvo priversti įvairiais keliais išvykti iš tėvynės. Vienas iš jų - Vytautas Mačernis, besitraukdamas į Vakarus, žuvo nuo sprogusios sovietų patrankos šovinio.

Poetai "žemininkai" - toliau rašoma įžangoje, - kūrybinio įkvėpimo sėmėsi iš ankstesnės, Rytų ir Vakarų kultūrų įtakoje subrendusių lietuvių inteligentų kartos sukaupto palikimo, iš originalaus kultūros židinio, kuriuo tarpkario metais buvo Kauno Vytauto Didžiojo Universitetas.

Rinkinio pabaigoje italo literatūros kritiko Giuseppe Cordoni straipsnis pavadintas "Poezija - būsimųjų bendrųjų namų cementas".

"Dar niekada istorijoje - rašoma straipsnyje, - Europa nebuvo taip suskaldyta kaip šiuo metu, dar niekad negrėsė toks didelis pavojus Europos tautų per amžius sukauptam palikimui. Dėl laisvo žmogaus širdžiai ir protui nesuprantamos, vadinamos "jėgų pusiausvyros" buvo užkirstas kelias laisvai pasireikšti kūrybingiausiomis asmenybėms. Visi skaudžiai patyrėme - rašo Cordoni - kad poetus priverstus tylėti, griūna tiltai, jungių žmonių širdis. Be laisvos giesmės yra paneigiamas žmogaus orumas, žmogus pasilieka vienišas, pasyvus ir nuogas prieš savo skriaudėją.

Kuri gi kita kalba, jei ne lietuvių - klausia straipsnio autorius, - galėtų geriau išreikšti poezijos nepamainomą vaidmenį bendražmogiškųjų vertybių atgimimui. Lietuvių tautos patirti skausmai, paliudija pasauliui lietuvių esant laisvais žmonėmis, tuo pačiu tapo neįveikiamo sąmoningumo versme. Antologija ŽEMININKŲ ILGESYS, rašo Cordoni, liudija tą glaudų ryšį, kuris lietuvių tautos skaudžią patirtį, jos nenugalimą dvasią, sieja su pačios lietuvių kalbos grožiu, jos nepakartojamu ritmiškumu ir ekspresyvumu."

Pasirodė ir leidyklos brošiūra, reklamuojanti antologiją. Brošiūra didelio formato, puošni, labai skoningai sutvarkyta. Viršelį paruošė grafikė Gražina Didelytė. Giuseppe Cordoni, aptardamas brošiūroje bendrą šių dienų poezijos situaciją, įjungia ir lietuviškąją poezijos įnašą, specialiai kalbėdamas apie poetus žemininkus.

Brošiūra taip pat išleista dviem kalbomis - itališkai ir angliškai, duodamos bibliografinės informacijos, dedama po vieną kiekvieno žemininko eilėraščių italų ir lietuvių kalba.

Antologijoje yra Vytauto Mačernio 15 eilėraščių, po 13 Henriko Nagio ir Alfonso Nykos-Niliūno, 16 Kazio Bradūno ir 14 Juozo Kėkšto.

/ Panaudota "Darbininko" Nr. 7/.

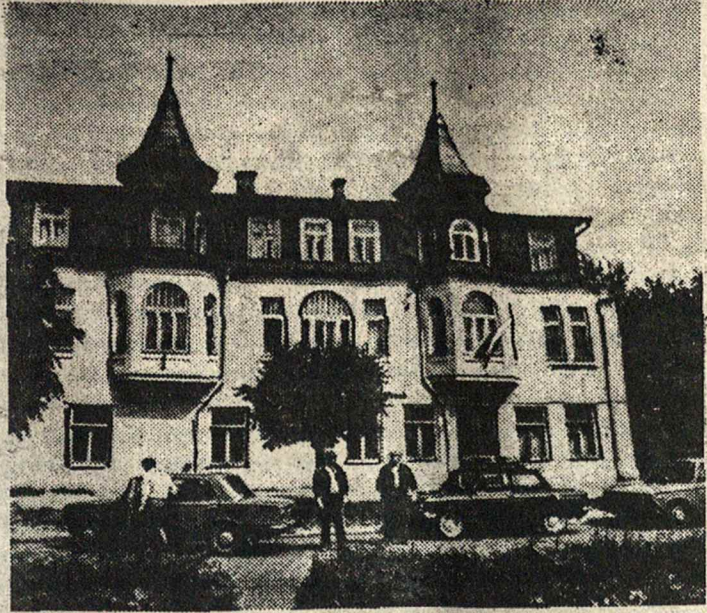
b.

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

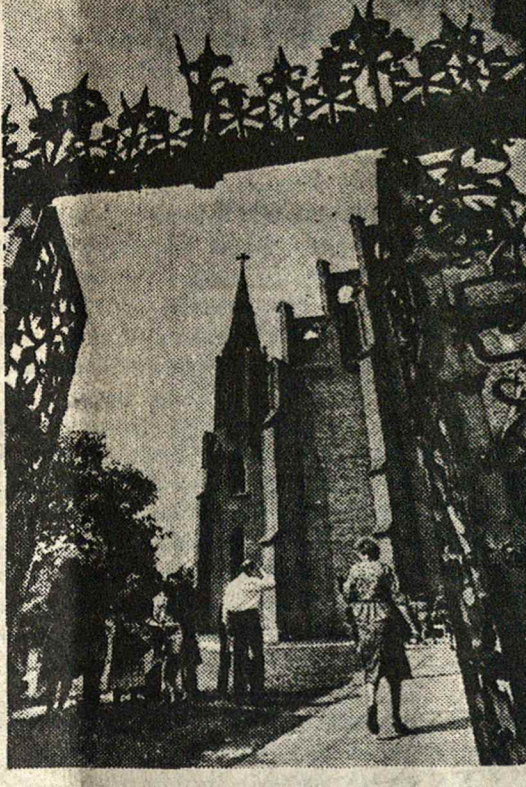
IŠ PADANGĖS MIELOS

(IŠ SPAUDOS OKUPUOTOJE LIETUVOJE IR IŠEIVIJOJE)

ROKIŠKIS

Nuotraukos - Leono Grubinsko

ŠIS TAS APIE ROKIŠKĮ

Tai šiaurės rytų Lietuvos miestas, tarp Zarasų ir Biržų. Nuo 1920m. Rokiškis gavo miesto teises.

Išaugęs iš seno dvaro, jau XIX amžiuje tapo plačios apylinkės ūkiniu ir kultūriniu centru. Miestas pasižymi taisyklingu išplanavimu su viena iš didžiausių Lietuvoje aikščių (apie 1 km ilgio ir daugiau kaip 100 m. pločio), pavadinta Nepriklausomybės aikšte. Vienaime aikštės gale randasi dvaro rūmai, o kitame bažnyčia. Ji garsi savo stilingu grožiu ir puošnumu. 1931 m. ten buvo pastatytas skulpt. R. Antinio su projektuotas įdomus nepriklausomybės jubiliejui atžymėti paminklas. Prieš II-jį Pasaulinį karą Rokiškis pasižymėjo pramonės, prekybos ir amatų įmonėmis: elektros jėgainė, 3 malūnai, lentpjūvė, verpykla, vilnos apdirbimo įmonės, akėčių ir arklų gamykla, skrybėlių dirbtuvės, saldainių fabrikas, medicinos įrankių gamykla, 4 kepyklos, skerdykla, "Lietūkių" ir "Maisto" kooperatyvai, dvejomis pirtimis, virvių vijykla, tekstilės, avalynės ir daugiau kaip 20-čia įvairių krautuvų. Buvo ir 2 viešbučiai, knygynai ir įvairios administracinės įstaigos. Prieš pat sovietinę okupaciją buvo pastatyta ir miesto rotušė, apskrities ligoninė su sava vaistine. Du kartu savaitėje vykdavo turgus.

Grafas Przedzieckis buvo labai palankus lietuvių reikalams ir savo dvare buvo įkūręs senelių prieglaudą ir vaikų našlaičių namus dar prieš I-ąjį Pasaulinį karą. Nepriklausomybės pradžioje jis rėmė gimnazijos kūrimą ir išlaikymą. Rokiškyje veikė ir žydų progimnazija, mergaičių amatų mokykla.

Nepriklausomybės metu mieste veikė valstybinė biblioteka ir kurį laiką Vysk. M. Valančiaus vardo Liaudies Universitetas,

kuris nuo 1933 m. tapo kraštotyros muziejumi.

Pagal turimas žinias, XV a. pabaigoje D.L.K. Kazimieras ir Aleksandras Rokiškio dvarą ir valsčių priskyrė Vilniaus vaivadijos Anykščių apskrčiai, su paskirto vietininko valdymu. Gimnastės keliu 18 a. nuosavybės perėjo grafų Tizenhauzų žinion, o 19 a. antroje pusėje grafų Przedzieckų.

Nuo 1854 m., paplitus blaivybei, pakilo valstiečių gerovė. Žmonėms pagelaujant, Vysk. Valančiaus rūpesčiu, rusų valdžia leido tuomet iškelti turgus iš sekmadienio į penktadienį. Tuomet pradėjo labai sparčiai plėstis ypač linų prekyba. Linai buvo aukštos kokybės, vežami į Rygą, o iš ten į Angliją ir Olandiją.

Rokiškio Muziejus buvo atidarytas 1933 m. birželio mėn. 17 d. Jį išlaikė Rokiškio Kraštotyros Draugija, padedant miesto savivaldybei. Šiame Muziejuje buvo nemažai proistorės ir etnografinių rinkinių. 1940 m. rugpjūčio mėn. buvo įjungti grafų Tizenhauzų ir Przedzieckų meno, numizmatikos ir dokumentų rinkiniai bei biblioteka. 1938 m. rugsėjo 25 d. Muziejus su Rokiškio Kraštotyros Draugija suruošė didelę Senovės Dieną. Jos metu buvo eksponuoti iš kaimų surinkti seni žemdirbystės įrankiai ir apyvokos daiktai, gausiai papildę Muziejaus fondus.

Nuo 1964 m. veikia konservų fabrikas, grūdinių produktų gamybos įmonė nuo 1967 m., didelė sūrinė nuo 1966 m. Joje 1980 m. dirbo 520 darbuotojų ir pagamino 3142 tonas sūrinių ir 342 tonas sviesto, kurių žymi dalis išvežama į Rusiją, Lenkiją, Kubą ir kt.

1965 m. lapkričio mėnesį buvo surengtas teismas 1941 m. sukilimo dalyviams ir Rokiškio Apsaugos Kuopos dalyviams - Kaziui Dagui (dirbo

KALBĖKIME SU SAVO VAIKŲ IR VAIKAIČIŲ VIENA GRAŽIAUSIŲ IR SENIAUSIŲ KALBŲ - LIETUVIŠKAI!

šaltkalviu Juodupėj). Stp. Lašui (iš Moškėnų sovchozo), Petruui Strumskui (stalius Pagėgiuose) ir St. Varnui (šaltkalvis Kaune). Visi nuteisti mirties bausme ir sušaudyti.

Rokiškio mieste yra gimę kompoz. adv. Antanas Nakas, technol. inž. Vl. Ta-

• Okupuotoje Lietuvoje spėliojama, kad Lietuvos Komunistų Partija, paskelbusi savarankiškumą, galinti persiorganizuoti ir pasivadinti kitaip, pav.: socialdemokratų partija, kaip kad padarė kitur Rytų Europoje.

Kas gi jiems ir beliko, atmetus senuosius "idealus".

• KLAIPĖDOS miesto sandėliuose surasta daugybė vadinamųjų "deficitinių" prekių, kaip užsieninių cigarečių, užsienio alaus, Indijos arbatos ir daugybė kitokių gėrybių.

Miesto valdyba sako, kad tai "specialios prekės, skirtos karo veteranams, seneliams ir vargšams".

Tačiau susidarė pikietuotojų grupė, kuri surengė demonstraciją ir reikalauja, kad atsistatydintų miesto prekybos vadovas Arkadijus Lichtinšeinas.

• PANEVĖŽYJE žvėrelių ir paukščių mėgėjų kooperatyvas GAMTA savame ir aplinkiniuose rajonuose bei miestuose surengia parodas. Lankytojai turi progos susipažinti ne tik su egzotiškais paukšteliais, bet ir su retais arba baltgimniais išnykusi lietuviškais naminiiais paukščiais, o norintiems jų užsiveisti, padeda įsigyti.

• UTENOS mėsos kombinatas Olandijos "Darimex" firmai pardavė daugiau kaip 10 tonų galvijų žarnų, o firma parūpino galimybę kombinatui nusipirkti dvi modernias švediškas žarnų apdorojimo įrankių linijas, kurios dabar montuojamos.

APIE FYGAS

Kanadoje fygų vaisiai gaunami dažniausiai džiovintame pavidale. Pasirodo, kad jose randama 40% daugiau skaidulinės (fibre) medžiagos, negu avių dribsniuose, kurie specialistų rekomenduojami, norint sumažinti cholesterolio kiekį kraujyje. Fygoje randasi ir net 80% daugiau potasio, negu bananuose ir daugiau kalcijaus, negu piene. Nėra riebalų ir yra daug alkalino, tuo tarpu kai mėsos, sūriai, kiaušiniai ir javiniai palieka organizme daug rūgštingumo. Tikrai, kaip ir visi džiovinti vaisiai, fygos yra stipriai cukringos. Neaktyvūs žmonės jų turėtų ne per daug valgyti.

CFMB

LIETUVIŠKA RADIO PROGRAMA

RADIO 1410 MONTREAL

KIEKVIENĄ ANTRADIENĮ NUO 11:30-12 val. nakties

Programos vedėjas: LUDAS STANKEVIČIUS

1053 Albanel Cr. Duvernay, Laval, P.Q. H7G 4K7

Tel.: 669-8834

KREIVI VEIDRODŽIAI

Pranas Raščius

PAGALVOJUS

*

Pagalvojį: gal ir nieko blogo, jeigu žmogui reikia gero stogo, nebevaikstant drengiamais keliais. Pagalvojį: gal tokie žmogeliai dar yra palyginti dori - juk dar nepastoja naktį kelio ir netyko gatvės vidury.

ŽMOGIŠKAI APIE ŽMOGĮ

*

Niekas nesiginčija - esi žmogus: ir galva yra, ir eiklos kojos, ir liežuvis (kaip visiems - brangus), ir miegi citatom apsiklojęs.

Kai susiduri su slegiančiom bėdom - nieks tavęs per daug nepasigaili. Tai ir saugai išgalėm visom tikrai savo žmogiškąjį kailį.

JUOKELIAI

Juokas atstoja kilogramą sviesto. Juoktis ne tik malonu, sveika, bet ir pelninga. Daugiau juokitės, žmonės. Ir nieko nesakykite, jei stiprus centras nesupranta juokų. Jis labiau linkęs prie sviesto.

PASTATĖ NAMĄ

Langai šleivi - kitokie neužsidarytų. Sienos kreivos - tinka prie miesto architektūros ansamblio, susiformavusio dar pereiname dešimtmetyje. Durų nėra - atvirų durų metal. Kamins senovės paukščių į vieną šoną nutupėtas. Stogas, kaip šiaudinis, bet geresnis. Laiptai ant aukšto, o rodosi, kad tiesiai į šviesų rytą...

IRONIŠKOS UŽUOMINOS

* Iliuzijos - pelių delegacija per katino jubiliejų.
* Gerovė be pasirinkimo - nulaižyti medų nuo ežio.
* Blogas planavimas: pamatų deficitas ir stogų perteklius.
* Žirnio naivumas - "duokit orbitą".

"Šluota"

• Kai sekantį kartą dalyvausite kurios nors organizacijos posėdyje, stebėkite diskusijų dalyvius. Jų yra trys rūšys: tie, kurie sako "ne dabar", tie, kurie sako "būtų gerai, bet..." ir tie, kurie sako "kodėl ne?" Progai pasitaikius, balsuokite už paskutiniuosius.

• Yra tik dvi darbo rūšys: vienas, prieš kurį reikia maudytis, ir antras, po kurio reikia maudytis.

• Banko paskolų skyrius iš vienos savo klientės gavo tokio turinio laišką: "Prašydama Jūsų paskolos man padėti išbristi iš finansinių sunkumų, pažadu, kad Jūsų paramą giliai įvertinsiu, jums likdama amžinai skolinga".

ORGANIZUOJU KELIONES:

Į DAINŲ IR ŠOKIŲ ŠVENTĘ VILNIUJE

nuo 1990 m. liepos 2-15 d. - Kaina \$2550.

Dar liko 2 laisvos vietos.

Skubėkite užsirašyti ir sutaupyti \$50.-

- * Skrisime su KLM (Montreal-Amsterdam-Maskva-Vilnius - Leningradas) lėktuvu;
- * Vienas žmogus gali vežti 64 kg. bagažo.
- * Užsirašiusiems 120 dienų prieš išvykimą - \$50 nuolaida ir nemokamas bilietas į vieną šventės koncertą.
- Parūpinu:
- * Lėktuvo bilietus individualiai kelionei į Lietuvą ir kitas pasaulio šalis.
- * Reikiamai datai bilietus į Kanadą, atvykstantiems iš Lietuvos.
- * Dokumentus kelionei į Lietuvą arba atvykstantiems giminiams iš Lietuvos.

Kelionės organizuojamos per:

exotik
tours

įstaigą, turinčią Ontario ir Québec valdžios licenzijas.

L. Stankevičius,
1053 Cr. Albanel,
Duvernay, Laval, Qué.
Canada H7G 4K7,
Tel: (514) 669-8834

A.A. CENTRINĖS:
Montreal: 376-9230
Ottawa: 623-9977
Toronto: 489-3693
Hamilton: 522-8392

London: 438-1122
Windsor: 252-3842
Calgary: 287-2712
Winnipeg: 233-3501
Sudbury: 674-6217

JEIGU GERI IR GALI GERTI - TAVO REIKALAS.
JEIGU NORI NUSTOTI - MŪSŲ!

Ateik į Lietuvių A.A. (Alcoholic Anonymous) grupės susirinkimą.

Skambinti: Juozui S.: 631-6834 (namų);
Henrikui N. 366-7770; Dainiui L. 768-9606.

Aušrininkai - draugai
Dr. JONAS BASANAVIČIUS IR
POETAS KSAVERAS SAKALAUSKAS-VANAGĖLIS.

Toji nuotrauka kopija yra padaryta iš buvusios Vilniaus krašto veikėjos mokytojos Paulės TAMULEVIČIŲ ANCEVIČIENĖS privataus albumo. Nuotrauka Paulei padovanojo su užrašu poetas Ksaveras SAKALAUSKAS-VANAGĖLIS.

Dr. JONAS BASANAVIČIUS - LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS ŽVAIGŽDĖ IR SIMBOLIS

7 Vasario 16-tosios proga/

Stepas Varanka

Būsimasis lietuvių tautos patriarchas Jonas Basanavičius buvo gimęs 1851 lapkričio mėn. 23 d., Ožkabalio kaime, Bartininkų valsčiu, Vilkaviškio apskrityje. Tėvas - Juras, motina Marija Birštonaitė, pasiturintieji ūkininkai. Jonas mokėsi Marijampolės gimnazijoje, kurioje pamokos būdavo dėstomos lenkų kalba. Baigęs gimnaziją ir gavęs lietuviams rusų valdžios skirtą stipendiją norintiems studijuoti Maskvoje, ja pasinaudojo. Pirmus metus studijavo istoriją, vėliau perėjo į medicinos fakultetą. Gavęs daktaro diplomą, 1879 m., nenorėdamas būti išsiųstas kur nors į Rusijos tolimą kampe, toli nuo Vakarų kultūros, išsirūpino, kad jis būtų išskviestas į Bulgariją.

Atvykęs į Bulgariją, 1880 m. buvo paskirtas Lom Polanka srities sveikatos prižiūrėtoju ir ligoninės direktoriumi.

Bulgarijoje tuo metu skleidėsi išsilavinimo iš Rusijos idėjos. J. Basanavičius priklausė prie įsisteigusios demokratų partijos. Rusų valdžia jį įtarė veikiant anti-rusiškoje veikloje. Basanavičius persikėlė į Belgradą. Čia jis buvo tariamas esąs rusų šnipu.

Vengiant tų įtarinėjimų ir nemalonumų, jis persikėlė į Vienos miestą, Austrijoje. Dirba ligoninėse. Laisvas valandas praleidžia bibliotekose, ieškodamas medžiagos apie Lietuvos praeitį, kalbą, papročius ir viską, kas liečia lietuvių tautą.

Iš Vienos persikėlė į Čekoslovakiją - Prahą gilinti medicinos žinias. Čia susipažino su Čekijos vokiečių Gabriele-Elenora Mohl. Dr. J. Basanavičius ją vedė Vienoje 1884.V.15 d.

Po vedybų abu sugrįžta į Bulgariją ir čia jis dirba savo profesijoje. Vieną dieną 1887.VIII.17 d., "Ilgono" išskviestas į namus, buvo dvejišais šūviais sužeistas. Pasikėsimo priežastis nebuvo išaiškinta.

1888 m. dr. Basanavičius važinėjo po visą Bulgariją ir rinko žinias apie gyventojų sveikatą ir gyvenimo sanitarines sąlygas.

Neilgai tęsėsi vedybinis gyvenimas. Gabriele-Elenora mirė netikėtai 1889 m. Po žmonos mirties dr. Basanavičius nutarė ilgesniam laikui pasilikti gyventi Bulgarijoje. 1891 m. priėmė Bulgarijos pilietybę ir buvo paskirtas į Varnos miestą vidaus ligų departamentu direktoriumi. Jo pareigoms buvo priskirti princo Ferdinando Rūmai.

1894 m. Gyvendamas Varsoje, dr. Basanavičius priklauso demokratų partijai

ir buvo jos atstovu miesto taryboje.

Po kelių metų, jau ant- rą kartą krepšiantis į Rusijos Vidaus Reikalų ministerį dėl grįžimo į Lietuvą, dr. Basanavičius, po ilgo laukimo buvo duotas leidimas ir taip jis sugrįžo į Vilnių 1905 m. rugpjūčio mėn. 1 dieną.

Bulgarijoje jis buvo žinomas ir aukštai gerbiamas "Basanio" vardu. Jo vardu buvo pavadinta ir keletas gatvių. Gyventojai žinojo, kad jis buvo lietuvis.

Lietuvybės Gydytojas: Žmonės, nežinantys savo istorijos, yra vaikai.

Salia savo profesinio darbo dr. Basanavičius rūpinosi ir lietuvių tautos bei jos žmonių likimu. Priverstas gyventi ir dirbti už Lietuvos ribų, jis nerimo. Lietuvą, spaudžiamą okupanto, tamsėjo, rusėjo, lenkėjo, nyko ne tik tautiniai, bet ir fiziniai.

Dr. Basanavičius, būdamas užsienyje, bendradarbiavo su Mažosios Lietuvos ir Amerikos lietuvių spauda. Lietuvių studentai, kurie studijavo Maskvos Universitete, 1880 ir 1881 m. leido ranka bei mašinėlė rašytus ir daugintus laikraštukus, vardu "Aušra". Aišku jie buvo prieinami tik labai mažam būreliui. J. Basanavičiaus, J. Šliūpo, M. Jankaus ir kitų leidžiama "Aušra", Mažosioje Lietuvoje 1883 m. turėjo gavinančios įtakos visai Lietuvai.

"Aušros" laikraščio steigėjai - Jonas Andrius Vištelis-Višteliauskas, gabus

savamokslis, 1863 m. suklėlis. Sužeistas, išvykęs į Prancūziją, vėliau į Italiją, kovojęs už Italijos nepriklausomybę, gyvenimo pabaigoje sunegalavo psichiniai. Jo puikūs eilėraščiai, "Op, op kas ten? Nemunėli, ar tu mane šauki?", vėliau tapo dainelėmis, šaukiančiomis lietuvių atbusti. Pirmame "Aušros" numeryje Vištelis labai jaudinančiai nupasakojo tremtinio liūdną likimą: "Išbandytas, išvytas iš savo namelio, Persekiotas, stumdytas nuo visų ant kelio.../ Mano kaltenybė vis yra tame, kad aš permatau tamsybę..

Martynas Šernius ir dr. Jonas Basanavičius, Jurgis Mikšas sudėję reikalingą sumą pinigų, prisikabinę bendradarbių, pradėjo Mažosioje Lietuvoje leisti "Aušrą".

Dr. Basanavičius, sutikęs būti atsakinguoju redaktoriumi, subūrė didelį būrį žymių lietuviškos veiklos bendradarbių: Joną Šliupą, kun. S. Gimžauską, Ksaverą Sakalą-Vanagaitį, Vaižgantą ir daugelį kitų, jų tarpe ir vokiečių-hanoverietį Jurgį Sauerveiną-Girėną, mokantį keliolika kalbų, jų tarpe ir lietuvių. Jis 1874 m. atvyko į Prūsiją, yra parašęs apie 50 lietuviškų eilėraščių. Tapęs aušrininku, sukūrė eilėraščių "Lietuvninkais esame mes gimę", kuris tapo tautos antruoju himnu. Jo sukurtam eilėraštyje, paskelbtame "Aušros" 3-iaame numeryje "Lietuviškoji Giria", moko lietuvius, ypač nutolusius nuo lietuviybės, grįžti prie savo tautos, pažinti jos garbingą-tragišką istoriją, branginti vertingą, retą, gražią lietuvių kalbą, nes kalba - tai ir tautos istorija.

Dr. Jonas Basanavičius pirmame "Aušros" numeryje išdėstė aiškias veikimo gaires. Lietuviai patys turi rūpintis savo tautos išlikimu. Siekdami laisvės, rašė, turime būti vieningi.

Dr. Jonas Basanavičius pirmame "Aušros" numeryje išdėstė aiškias veikimo gaires. Lietuviai patys turi rūpintis savo tautos išlikimu. Siekdami laisvės, rašė, turime būti vieningi.

Lietuvių skaičius tėvynėje sumažėjo ne dėl išmirimo. Sumažėjo dėl nutautėjimo. Be to, okupanto svetimos mokyklos ir kalba alino ir naikino lietuvių tautą.

Basanavičius Vilniuje Prasidėjus Rusijoje 1905 neramumams, savo veiklą pagyvino ir pavergtos tautos. Jų tarpe ir Lietuvą.

Po ilgų metų, praleistų užsienyje, dr. Basanavičius tais metais grįžo į Lietuvą. Rusijai pralaimėjus karą su Japonija, imperijoje pra-

dėjo reikštis pairimas. Lietuvoje pradėta kratyti rusiškos valdžios ir bandyti ją perimti į savo rankas. Kad lietuvių veikimas būtų sėkmingesnis ir siekiami suderinti, tam buvo reikalinga valdžia.

Vos tik dr. Basanavičius spėjus "sušilti" Vilniuje, jame gruodžio 4-6 d.d. buvo sušauktas DIDYSIS VILNIAUS SEIMAS. Seimo pirmininku buvo išrinktas Basanavičius. Tuomet Seime dalyvavo daugiau kaip 2.000 dalyvių-atstovų. Taip pat ir Mažosios Lietuvos atstovai.

Seimo priimtoje rezoliucijoje buvo reikalaujama autonomijos. Raginama lietuvius neiti į rusų kariuomenę. Neleisti vaikų į rusiškas mokyklas. Įstaigose turi būti įvesta lietuvių kalba, ir kiti įvairūs reikalavimai. Be to, Vilniaus Seimas reikalavo, kad Suvalkų Kraštas būtų sujungtas su Lietuva. Atsigavusi rusų valdžia pradėjo slopinti tautų atbudimą, tačiau laisvės troškimo judėjimas neužgeso, jis ruseno ir pamažu liepsnojo.

1907 m. Vilniuje buvo įsteigta Lietuvių Mokslo Draugija, pradėjusi leisti savo leidinį "Lietuvių Tauta". Kūrėsi ir steigėsi kitos įvairios organizacijos ir draugijos.

Vilnius kėlėsi kaip Lietuvos kultūros ir politinio veikimo centras. Čia 1918 metais vasario mėn. 16 dieną buvo paskelbtas Lietuvos Nepriklausomybės Aktas. Šį Aktą pirmasis pasirašė dr. Jonas Basanavičius ir pats į paskelbė Vilniuje, Didžiojoje miesto salėje.

Didžiojo Vilniaus Seimo žinomi ir nežinomi organizatoriai, kurių išrinkta Taryba vėliau paskelbė Nepriklausomybės Aktą, yra nusipelnę visos lietuvių tautos pagarbos už savo nepaprastą drąsą.

Lenkams Drąsiai Atsako

"Aušroje" 1883 m., 7-tame numeryje dr. Basanavičius teisiškai ir argumentuotai atsako lenkų laikraščiui "Dziennik Poznanski" už paskelbtą straipsnį "Objaw Litewski" - "Lietuviškas Reikšmynas", kuriame rašoma apie "Aušros" pasirodymą, niekinami lietuviai ir jų kalba.

Tame pačiame numeryje buvo rašoma, kad "bacillus polonicus" yra užplūdęs Lietuvą. Yra vykdoma Lietuvos polonizacija per bažnyčias. Skelbiama, kad lietuvių kalba yra pagonių kalba. Sakoma, Dievas supranta tik lenkiškai. Vėliau sklido gandai, kad Vištelis, ar Prūsijos lietuvis gydytojas Ansas Bruožis skelbė, kad rojuje visi kalba tik lietuviškai...

Per neilgą "Aušros" trijų metų gyvenimą ji lietuvių suvargusią tautą kėlė iš nevilties. "Aušra" buvo kaip saulė augalų gyvybei skleistis. "Aušra"

mūsų tautai ir Kudirką sugrąžino Lietuvai.

"Aušros" aušrinė šviesa ir viltis, jos pasirodymas neviltes tamsoje lietuvių prispaustai tautai buvo netikėtas stebuklas, sėjantis atgimimo sėklą. Žmogus, nežinantis savo tautos istorijos, yra nudžiūvusi medžio šaka. O jeigu atsiranda tokių šakų daugiau, medis praranda savo gamtą, jo gyvybė nyksta.

"Aušros" įtakoje išdygę kiti jauni daigai virto lietuviybės ažuolais. "Aušrai" užtemus, suskambėjo netikėtai galingas lietuviškas Kudirkos VARPAS, kuris dar ryžtingiau žadino lietuvių tautą prie vienybės, lietuviybės, atgimimo ir prisikėlimo laisvės.

Dr. Basanavičiaus "Aušra" sugrąžino lietuvių tautai ne vieną paklydusį ir svyruojantį tautietį prie savo tautos. O tokių pradžioje buvo nemažai. Neilgas "Aušros" gyvastingumas Lietuvai atnešė nepaprastai vaisingą derlių.

Prieš "Aušrai" pasirodant, šiam laikraščiui buvo siūlomi pavadinimai: Švitūnė, Švitūnas, Saulėtekis, Žiburys, Žinyčia, Žiburėlis. J. Basanavičius siūlė vardą - pavadinimą "Lietuva". "Aušros" vardą, berods, nulėmė dr. J. Šliūpas.

Pavojuje Vilniaus Neapleido

Dr. J. Basanavičius, atvykęs į Vilnių, įsijungė į lietuvių kultūrinį ir visuomeninį darbą. Jis buvo 1906 m. paruošęs ir pasirašęs su kitais lietuviams veikėjais skundą popiežiui PIJUI X dėl lietuvių persekiojimo bažnyčiose. Dalyvavo komiteto valdyboje "Nukentėjusiems dėl karo šelpiti". Komiteto nariams buvo Antanas Smetona, Martynas Yčas, kun. Kukta, dr. A. Vileišis, Mykolas Slezevičius ir kiti.

Lenkija, pasirašydama traktatą Versalyje 1919 m., pasižadėjo gyvenančioms Lenkijoje kitų tautų mažumoms leisti turėti savo mokyklas, nevaržyti jų kultūrinės ir religinės veiklos. Lenkija savo pažadų nesilaikė. Dr. Basanavičius tuo reikalu dažnai tekdavo kreiptis į lenkų valdžios įstaigas. Jis taip pat dažnai lankydavo lietuvių vaikų prieglaudas ir mokinių bendrabučius. Rūpinosi jaunimu. Įkūrė Lietuvių Mokslo Draugiją ir joje nuolat dirbo.

Nežiūrint įvairių audringų pasikeitimų Vilniuje, iš jo nepasitraukė ir neapleido. Dr. Basanavičius gerbė už jo taktišką, teisingą būdą Vilniuje gyvenantys gūdai, ukrainiečiai, vokiečiai, karaimai, žydai, totoriai ir lenkai.

Dr. Jonas Basanavičius mirė 1927 m. vasario mėn. 16 dieną Vilniuje, lietuvių poliklinikoje, Vilniaus gatvė 28 nr. Tą naktį prie jo kambaryje, dr. Alseikos paskirta, naktinėje pamalnos būdėje mano motina / nukelta į 7 psl...../

PARAMA

LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

MOKA:

- 9 1/2% už 90 dienų term. indėlius
- 9 1/4% už 6 mėn. term. indėlius
- 10% už 1 m. term. indėlius
- 9 1/2% už 2 m. term. indėlius
- 9 1/2% už 3 m. term. indėlius
- 10% už 1 m. GIC mėn. palūk.
- 11% už 1 m. GIC invest. pažym.
- 10 1/2% už 2 m. GIC invest. pažym.
- 10 1/2% už 3 m. GIC invest. pažym.
- 8 1/4% už RRSP ir RRIF ind. (variable rate)
- 11% už RRSP ir RRIF 1 m. term. ind.
- 10 1/2% už RRSP ir RRIF 2 m. term. ind.
- 10 1/2% už RRSP ir RRIF 3 m. term. ind.
- 8% už namų planą - OHOSP (v.r.)
- 9 1/4% kasd. pal. sask. virš 10.000
- 6 1/2% už kasd. pal. čekių sask.

IMA:

- už asmenines paskolas nuo... 13%
- už nekilnojamo turto paskolas (mortgages): su nekeičiamu nuosimčiu
- 1 metų 12 1/2%
- 2 metų 12 1/2%
- 3 metų 12 1/2%
- (fixed rate)

Asmenines paskolas duodame iki \$65,000 ir mortgičius iki 75% (įskaitant turto). Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgičiai.

AKTYVAI VIRŠ 75 MILIJONŲ DOLERIŲ

Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau \$2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$15,000. Nemo-kamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. Gaunama pinigines perlaidos, kelionės čekiai (American Express).

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais - nuo 9.30 v. ryto iki 3.30 v. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais - nuo 9.30 v. ryto iki 8 v. vakaro; šeštadieniais - nuo 9 v. ryto iki 1 v. po pietų

BŪSTINĖ: Lietuvių namai -

1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A6
TELEFONAS: 532-1149

PRISIKĖLIMO

PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS

999 College St., Toronto, Ontario M6H 1A8

Telefonai: (416) 532-3400 ir 532-3414

KASOS VALANDOS: Pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais - nuo 9.30 v. ryto iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais - nuo 9.30 v. ryto iki 8.00 v.v.; šeštadieniais - nuo 9.00 v. ryto iki 1.00 p.p.; sekmadieniais nuo 9.00 v. ryto iki 12.30 v.p.p. SKYRIUS ANAPILYJE: Sekmadieniais nuo 9.30 v. ryto iki 1.00 v.p.p.

MOKA UŽ:

- 90-179 d. term. ind. 9 1/2%
- 180-185 d. term. ind. 9 1/4%
- 1 metų term. indėlius 10%
- 2 metų term. indėlius 9 1/2%
- 3 metų term. indėlius 9 1/2%
- 1 metų GIC-met. palūk. 11%
- 2 metų GIC-met. palūk. 10 1/2%
- 3 metų GIC-met. palūk. 10 1/2%
- 1 metų GIC-mėn. palūk. 10%
- RRSP, RRIF ir OHOSP 8 1/4%
- RRSP ir RRIF-1 m. term. ind. 11 1/4%
- RRSP ir RRIF-2 m. term. ind. 10 1/2%
- RRSP ir RRIF-3 m. term. ind. 10 1/2%
- Taupomąją sąskaitą 8%
- Kasd. pal. taupymo sask. 9 1/4%
- Kasd. pal. čekių sask. iki... 5 1/4%

Duodame asmenines paskolas iki \$50,000 ir mortgičius iki 75% (įskaitant turto vertės. Parduodame pinigines perlaidas (money orders) ir kelionių čekius (traveler's cheques). Nelaimė mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas (valias) sąskaitas.

AKTYVAI VIRŠ 44 milijonų dolerių

Mūsų tikslas - ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas

DAUGINIS

DRAUDA - INSURANCE

Walter V. Dauginis Insurance Broker Limited,

1613 Bloor St. West, Toronto, Ont.. M6P 1A6

Dauginis - telefonai (416) 533-1121 (416) 822-8480

* GAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS *

* GYVYBĖS * KOMERCINĖ *

Patarnavimas - greitas ir tikslus!

JEIGU GERI IR GALI GERTI - TAVO REIKALAS
JEIGU NORI NUSIŲTI - MŪSŲ!

ATEIK Į LIETUVIŲ A.A. (Alcoholics Anonymous) GRUPĖS SUSIRINKIMĄ. SUSIRENKAME KIEKVIENA PENKTADIENĮ IŠCANYTOJO PARAPIJOS SALĖJE. (Skersai gatvės nuo pensininkų rūmų, 1610 Bloor St. West, kampas Indian Rd.) 7:30 val. v.

SKAMBINKITE Tel.: 487-5591

Uršulė Urbanavičiūtė-Varan-
kienė. Ji dirbo poliklinikoje
kaipo slaugė.

Dr. Jono Basanavičiaus
karstas su palaikais buvo
pašarvotas ligoninės didelė-
je laukiamoje salėje. Prie
jo karsto garbės sargybas
ėjo mokiniai, studentai,
skautai, mokytojai ir atvy-
kę iš Lietuvos atstovai.
Paskutinį sudiev jam tarti
prie karsto atsilankė įvai-
rių tautybių Vilniaus gyven-
tojai.

Dr. J. Basanavičius
yra palaidotas Vilniuje
Rasų kapinėse. Jo skleistos
idėjos, meilė savo tautai,
kalbai, istorijai yra iškal-
tos marmuro paminkle.
Jo skleista meilė savo
tautai ir šiandieną gaivina
mūsų pavergtą tautą pil-
nam atgimimui ir nepriklausy-
mybei.

• AUDRA TRAVEL kelio-
nių biurui reikalinga tarnau-
toja- jas. Skambinti 769-
2500.

montrea

• Karaliaus MINDAUGO
Šaulių Kuopos visuotinis
susirinkimas bus kovo 11
d., AV P-jos salėje, 12 val.
Valdyba

"PAVASARIS" GRAŽIAI ATŽYMĖJO DEŠIMTMETĮ

S.m. vasario mėn. 4
d., AV P-jos salėje, mūsų
muzikaliausios merginos,
susibūrusios į PAVASARIO
dainos vienetą, atliko sim-
patinę savo dešimtmetinės
veiklos paminėjimą ir ta
proga išleistas jų dainų
kasetės pristatymą.

S.m. Vasario 16-tosios minėjime Montrealyje meninę programą atliko MONTREALIO VYRŲ OKTETAS su muz. Aleksandru STANKEVIČIUM ir sol. Gina ČAPKAUSKIENE su Mme M. ROCH. Nuotr. R. Satkausko

13 chorisčių gražioje
aprangoje susigrupavo sce-
noje. Vilija Lukoševičiūtė
atidarė programą, pranešda-
ma dainas ir pakviesdama
choristę Teresę Keršytę-
Mickienę deklamacijai.

Po to vyko muzikaliai
niuansuoti atliktos dainos,
diriguojant jų vadovei In-
grid Tark ir grojant pianinu
muz. Jeff Fisher. Nors
ir nepilname sąstate dai-
nuota, tačiau įdėtas muzi-
kinis darbas buvo akivaiz-
dus, kontaktas su dirigente
stiprus ir dainų žodžių
tarsena, galima sakyti,
pavyzdinga. Dainuota nuo-
širdžiai. Publika labai šil-
tai dėkojo plojimais ir
išgavo dar 2 dainas priedo,
pagerbė šį vienetą su va-
dovais atsitojimu.

Buvo įteikta dovanų
PAVASARIO muzikams,
mergaitėms ir ilgametei
administratorei Jadvygai
Baltuonienai. Ji savo keliu
visiems padėjo, ypač
remėjams. Julija Adamonie-

nė savo žodyje priminė
nueitą kelią nuo pat pra-
džios, kai pradėjo dirbti
muz. Seselė Teresė. Prisimi-
nė išvykas ir visus dirbu-
sius muzikus. Pastoviai
ilgametei administratorei
tėvų vardu buvo įteikta
meniška plaketė.

Gera kava ir elegantiš-
kais bei labai skaniais pyra-
gais buvo užbaigtas malon-
us pobūvis. b.

• AV Parapijos Choras
laukia įsijungiant daininikų
į repeticijas, kurios vyksta
sekmadieniais, tuojau pat
po 11 val. Mišių.

Ypač reikia dainininkų,
nes ruošiamasi AV Parapi-
jos 40-mečiui, AV P-jos
Choro 40-čiui ir AV P-
jos įsteigėjo dr. kun. Jono
Kubiliaus 50-mečio kunigys-
tės jubiliejaus minėjimams.

Tą trigubą šventę atžy-
mesime renginiu birželio
mėn. 24 d.

Jei kas turi nuotraukų
ar atsiminimų iš Parapijos,
Tėv. J. Kubiliaus ar choro
veiklos, prašome juos į-
teikti iki balandžio mėn. 15
d.

Bus atspausdinta specialiame

leidinyje. Nuotraukos bus
grąžintos.

• "VAGOS" LEIDYKLOS
Vajui \$100 - aukėjo Pranas
Montvila. Ačiū!

Norintieji prisidėti
prie šio VAJAUS, prašomi
nedelsiant kreiptis į Birutę
Nagienę "NL" adresu. Če-
kius išrašyti jos vardą,
pažymint, kad skiriama "Va-
gai".

• KOVO mėn. 4 d., AV
P-jos salėje po 11 val. Mi-
šių vyks paroda iš Lietuvos
atvežtų nuotraukų, kurias
paaškins dr. Artūras Mila-
šauskas, meninių nuotraukų
specialistas. Jose bus vaiz-
duojamas partizanų palaikų
laidojimas, Baltijos Kelias,
Kryžių Kalnas, Panevėžyje
nukankintųjų daktarų pa-
minklo atstatymas ir kito-
kių Lietuvos temomis. Viso
apie 40 nuotraukų. Atvykę
bus pavašinti kava ir pyra-
gais.

• KAS NORĖTŲ GAUTI
grynos veislės "german
shepherd" veislės ištreni-
ruotą, jauną 5-6 mėnesių
šunį, prašome paskambinti
E. Juodinei tel: 466-2969.

VĖLEI SU KELIONĖS LAZDA

/ pabaiga/

Tą vakarą viešbutyje netikėtai susipažistu jauną
montreališkų graikų porą. Jiedu povestuvinėje kelionėje.
Taipogi ir kitus dujaunuolius - amerikietį kanadietį ir
jo partnerę filipinietę. Visi jie kalbėjo angliškai. Ruošėsi
rytojaus dieną važiuoti į Porto da Galinha. Prikalbino
ir mane tai kelionei. Toji vietovė randasi už 50 km. Bu-
vo išnuomotas autobusiukas ir, pasiėmę dar torontiškų
vokiečių porą iš kito viešbučio, išvažiuojam visai dienai.

Važiuoti šį kartą buvo daug idomiau. Vietovė nusė-
ta nedidelėmis kalvelėmis ir visur apsodinta cukrinėmis
švendėmis. Atrodo, kad ir ūkininkai čia turtingesni, tro-
besiai kaimeliuose gražesni.

Iš cukrinių švendrių gamina spiritą, kurį naudoja
mašinoms, sumaišę jį su benzinu. Jų inžinieriai specialiai
pritaikė visus variklius tam skiediniui. Na, žinoma, jie
pagamina ir savai rinkai bei eksportui šnapsą. Jis gana
stiprokas ir turi specifinį kvapą.

Atvažiavus prie jūros, nustembi jos grožiu ir šva-
rumu. Pamažu bangos skalauja baltą smėlį. Rifai ir čia
saugoja krantus. Nematyti galo nei į vieną, nei į kitą
pusę. Labai mažai ir žmonių. Ant aukšto kranto maži
viešbutukai, kur galėjome naudotis jų paslauga, malšinti
alkį ir troškulį.

Ten lankėmės kelis kartus. Čia jau ir vidurdienis
savo kaitra nebebuvo baisus.

Vidury atostogų norėjau aplankyti kun. Paulių Ma-
lišką Proprio vietovėje. Maždaug už gerų, poros šimtų
mylių į pietus nuo mano buvėnės.

Nužygiuoju į Varig lėktuvų agentūrą pilnas vilties,
kad aš galesiu pas jį nukristi. Na, jie sako, kad lėktuvas
teskrenda tik iki pusiaukelės, o kitą dalį reikia važiuoti
autobusu. Tai tos rizikos nesiemiau. Susirėšau telefonu
ir buvo malonu persimesti žodeliu kitu su šiuo jaunu mi-
sijonieriumi, buvusiu montrealiečiu. Palinkėjau jam sėk-
mės jo darbuose, perdaviau ir Aušros Vartų choro sveiki-
nimus. Jis buvo mūsų choristu, laikė primicijas mūsų
bažnyčioje. Mes, montrealiečiai vis viliamės, kad jis kada
sugrįš į mūsų tarpą.

Cia būnant teko aplankyti ir brangakmenių šlifavi-
mo dirbtuvę. Savininkas - Uragvajaus vokiečiai. Jo tar-
nautojas aprodė kaip yra išdirbama ir pagaminama tie
papuolaiai. Neiškenčiau neįsigijęs jų dirbinių.

Būnant Brazilijoje, jų pinigų vertė smuko kasdien.
Kai atvažiavome, už 1 amerikietiška dolerį davė 25 kru-
zadas, o paskutinę dieną jau davė 32. Žinoma, turistams
gerai, bet vietiniams - tai diržų suveržimas...

Kaip gaila, kad toks turtingas kraštas yra valdo-
mas nemokšų politikierių. Braziliečiai juokiasi ir sako:
"Mums reikia vokiečių arba japonų, tai jie pastatytų kraš-
tą ant kojų."

Tačiau, nežiūrint tų kainų kilimo, pajūryje kaip
grybai auga daugiaaukščiai apartamentai. Braziliečiai
sako, jog tai europiečių investicija.

Paskutinį vakarą mūsų penketukas nuvyksta į gražų
italų restoraną paskutinei vakarienei su vynu ir visais
priedais. Patarnavimas karališkas ir tarnų daugiau, negu
kad mūsų. Maistas irgi puikus.

Na, atėjo laikas susirinkti savo kelionės terbas,
atsisveikinti visus tarnautojus ir vykti aerodroman ir įse-
dus lėktuvan, dūlinti namų link.

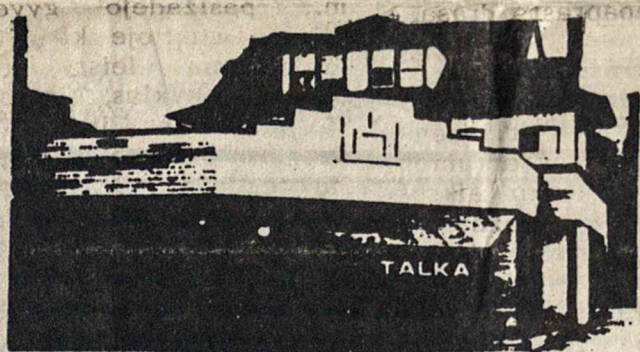
Pasiekus New York'ą, lėktuvo kapitonas praneša,
kad negalės dėl miglos nusileisti Toronte, tai skrenda
tiesioginiai į Montreali. Sutaupom trejetą valandų ir, ži-
noma, mes, montrealiečiai, apsidžiaugėme, o torontiškiai
buvo namolia parvežti traukiniu.

Visur gražu ir gera, bet namuose - geriausia ir
kelionėje jų pasiilgsti.

• BRAZILIJA atrado 1500 m. Yaner Pinzon, o tais pačiais
čiais metais Cabralio vadovaujama portugalų ekspedicija
aptiko Brazilijos krantus prie Porto Seguro. Cabral tada
paskelbė kraštą priklausantį Portugalijai ir pavadino jį
Terra da Vera Cruz. Brazilijos vardas atsirado vėliau dėl
čia randamo raudonmedžio - Pao do Brazil.

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje

įsikūręs nuosavuose namuose

HAMILTONO KREDITO KOOPRATYVAS
„TALKA“

830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 544-7125

AKTYVAI PER 31 MILIJONĄ DOLERIŲ

MOKAME UŽ:

kasd. pal. čekių sąsk. iki 5.5%
santapas 7.5%
kasd. pal. taupymo s-ta 7%
90 dienų indėlius 10%
1 m. term. indėlius 11%
1 m. term. ind. mėn. pal. 10.5%
3 m. term. indėlius 11%
RRSP ir RRIF (pensijos) 8.5%
RRSP ir RRIF 1 m. 11%
RRSP ind. 3 m. 11%

IMAME UŽ:

asmenines paskolas 15.5%
nekiln. turto oask. 1 m. 12.75%
nekiln. turto pask. 2 m. 12%
Nemokamas čekių ir sąskaitų
apmokėjimo patarnavimas.
Nemokama narių gyvybės
drauda pagal santaupų
dydį iki \$2,000 ir
asmeninių paskolų
drauda iki \$25,000.

DARBO VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais -
nuo 10 v. ryto iki 5 v. p.p., trečiadieniais - nuo 10 v. r. iki 1 val. p.p.;
penktadieniais - nuo 10 val. ryto iki 7 val. vakaro. Liepos-rugpjūčio
mėnesiais uždaryta.

Dino VALYKLA SPECIALYBĖS:

- BATŲ TAISYMAS
- DRABUŽIŲ PERSIUOVIMAS
- ADYMAS AUDIMU
- MARŠKINIŲ SKALBIMAS
- UŽUOLAIŲ VALYMAS
- SAUGOJIMAS (STORAGE)
- ZOMŠAS

495-900 AVENUE, LaSalle
365-1143

7061 A CENTRALE, LaSalle
365-7146

2866 ALLARD, Villa Emerald
766-2667

AUDRA Travel CORPORATION KELIONĖS Į LIETUVĄ 1990

Išvykimo datos:

GEGUŽĖS 6 (Finnair)	LIEPOS 4 (Air France)
GEGUŽĖS 19 (Lufthansa)	RUGPJŪČIO 5 (Finnair)
GEGUŽĖS 30 (Air France)	RUGPJŪČIO 13 (AF ir LH)
BIRŽELIO 17 (Finnair)	RUGSĖJO 7 (Air France)
LIEPOS 1 (Finnair)	SPALIO 2 (Lufthansa)
LIEPOS 2 (Air France)	GRUODŽIO 21 (Finnair)
LIEPOS 3 (Lufthansa)	

GRĮŽIMO DATOS ĮVAIRIOS.

Kelionių trukmė grupėms - 10, 15, 20, ir 25 dienos
Kelionės vykstantiems privačiai - pagal pageidavimą
(norintiems užsakome viešbučius)

Kelionių kaina su privačiais kvietimais nuo \$1034,00
grupėms nuo \$2100,00

Visos kelionės užsakytos per Maskvą. Vyksta derybos
dėl tiesioginių skridimų į Vilnių. Deryboms pavykus ir
suvokus pakankamai keleivių, visi skridimai bus tiesiogiai
į Lietuvą. Todėl keleivių skaičių turime žinoti iš anksto.

Kviečiame nedelsi ir užsisakyti keliones kuo anksčiau.

Registraciją pradėdame 1990 m. sausio 2 d.

SMULKESNIŲ ŽINIŲ TEIRAIKĖS:

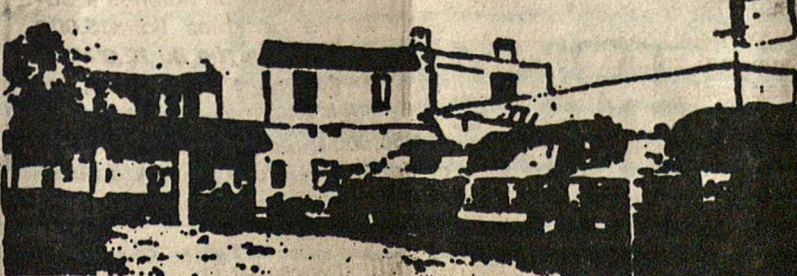
tel. (416) 769-2500, TELEX 06-967812, FAX (416) 763-6279

2100 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6S 1M7

Registracijos numeriai 2559030 ir 2475066

GUY RICHARD ROOFER - COUVREUR 7725 George LaSalle

Geriausios patirties ir darbo etikos stogdengys
GUY RICHARD, kuris jau seniai lietuviams tarnauja.
Darbe atlieka sėkmingai ir priemonėmis kainomis.
Stogdengimui ar taisymui skambinkite: 364-1470

LAIDOJIMO ĮSTAIGA

FUNERAL HOME
J.F. Wilson & Sons Inc.
123 Maple Blvd. 5784 Verdun Av
Chateauguy, Que. Verdun, Que.
Tel: 691-4763 Tel: 767-9956
MODERNIOS KOPLYČIOS

montreal

• A.A. EUGENIJOS URBONAITES vienerių metų mirties sukaktuvų proga, "NL" aukojo J. RIMŠAITIŠKĄ \$ 25.

Nuoširdžiai dėkojame. "NL"

VASARIO 16 DIENOS MINĖJIMAS MONTREALIO LITUANISTINĖJE MOKYKLOJE

Su šypsena veiduose, pasipuošę tautiniais rūbais, Montrealio lituanistinės mokyklos mokiniai 1990 m. vasario 17 d. pakvietė visus į Nepriklausomybės šventės paminėjimą. Susirinko nemažas būrys - daugiausia mokinių tėvai ir seneliai.

Įnešta Lietuvos trispalvė. Mokyklos vedėja Joana Adamonytė atidarė minėjimą ir pasveikino visus šios šventės proga. Mokiniai ir jų tėveliai visi kartu sudainavo Lietuvoje šiuo metu labai populiarią dainą: "Į Vilnių". Toliau sveikinimo žodį tarė mokyklos kapelionas kun. Juozas Aranauskas ir pakvietė pakalbėti Montrealyje viešinti kunigą iš Lietuvos Aloyzą Volskį. Jis pasidžiaugė, kad dabar Nepriklausomybės šventę gali laisvai švęsti ir Lietuvos vaikučiai, truputį papasakojo apie esamus ir buvusius sunkumus tėvynėje.

Po to vyresniųjų klasių mokiniai atliko istorijos montažą, į kurį buvo dariniai įpintos lietuviškos dainos. Tylos minute pagerbti kritusieji už Lietuvos laisvę.

Vyresniųjų klasių mokinius paruošė mokytojos: Joana Adamonytė ir Andėja Celteriūtė.

Jaunesniųjų klasių moksleiviai pirmiausia padėklamavo specialiai Vasario 16 Dienos minėjimui išmokus tautiškus eilėraščius. Skambėjo Vytės Nemunėlio, Jono Minkelgos ir kitų poetų eilės.

Savo pasirodymo pabaigoje jaunesniųjų klasių mokiniai pirmą kartą pasuko tautinių sokių. Šiuos moksleivius moko mokytojai: Lilė Gedvila, Silvija Staškevičienė, Irena ir Remigijus Satkauskai.

Po pasirodymų mokyklos

vedėja Joana Adamonytė ir svečias iš Lietuvos dr. Audrius Žibaitis kiekvienam mokiniui įteikė mažyčius suvenyrus iš tolimojo, bet visiems brangaus krašto. Vaikai džiaugėsi gavę ženkluką ir atvirutę su V. Kudirkos "Tautiškos giesmės" žodžiais bei gaidomis. Minėjimas užbaigtas Tautos himnu.

Mokiniai ir svečiai dar kurį laiką nesiskirstė: apžiūrino piešinių parodėlę, vaišinosi Seseles Paulės keptais pyragais, šnekučiavosi apie Lietuvą ir Nepriklausomybę...

R. Satkauskas

MONTREALIO LITUANISTINĖS MOKYKLOS mokiniai su vedėja Joana ADAMONYTE mini Vasario 16-tąją mokyklos patalpose.

Vyresniųjų klasių mokiniai atlieka meninę dalį savo surengtame Vasario 16-osios minėjime. Abi nuotraukos R. Satkausko.

PARAPIJOS GLOBĖJO ŠV. KAZIMIERO ŠVENTĖ

PARAPIJOS SALĖJE, 3426 PARTHENAIS St. SEKMADIENĮ, KOVO MĖN. 4 d.

11 val. r. - iškilmingos pamaldos šventovėje, Po to salėje: Kazimierų pasveikinimas, Vaizdajuostė: "Šv. Kazimiero sugrįžimas".

• Baras • Šilti pietūs • Loterija
ĮEJIMAS: \$10; vaikams iki 12 m. - \$5.
LAUKIAME VISŲ!

LITAS

MONTREALIŲ LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

1475 De Séve, Montreal, Qué., H4E 2A8

TEL.: 766-5827; 766-5830

SKYRIUS: 3907 A Rosemont Blvd.

VISI BANKINIAI PATARNAVIMAI

AKTYVAS - virš \$26,000,000 REZERVAS - virš milijono

MOKA UŽ:

Certifikatus	11 1/4 %	Taupymo - special.	7 %
Term. indėlius:		Taupymo - su gyv. dr.	8 1/2 %
1 metų	10 1/4 %	Taupymo - kasdienines	6 1/4 %
180 d. - 364 d.	10 %	Einamos sąsk.	4 1/2 %
120 d. - 179 d.	9 3/4 %	RRIF - RRSP - term.	11 1/2 %
60 d. - 119 d.	9 1/2 %	RRIF - RRSP - taup.	8 %
30 d. - 59 d.	9 1/4 %		

IMA UŽ:

Nekilnojamą turtą - nuo 13% Asmenines - nuo 13 1/2 %

VĒLYVIAUSIŲ PROCENTŲ INFORMACIJA "LITE"

VISI PATARNAVIMAI NEMOKAMI

KASOS VALANDOS

1475 De Séve	3907 A Rosemont
Pirm. Antradien. Treči.	9:00 - 3:00
Ketvirtadieniais	12:00 - 8:00
Pentadieniais	10:00 - 6:00
	2:00 - 6:00

KNYGOS IŠ LIETUVOS

Norintieji išgyti "VAGOS" ir "MOKSLO" leidyklų išleistų knygų Lietuvoje, gali kreiptis į tų leidyklų atstovą Kanadoje: JAV-ėse, Liudą Stankevičią, 1053 Albanel Cr., Duverney, Laval, P.Q. H7G 4K7, Tel.: 669-8834.
"Švyturio" metinė prenumerata oro paštu - \$42.-

Les Peintures Perez Painting

RESIDENTIAL - COMERCIAL - INDUSTRIAL
STUCCO & WALL PAPER

D. Perez
President

Tel.: 365-6444

2422 MENARD - LASALLE
P. QUE H8N 1J5

LASALLE AUTOMOBILE INC.

Dodge Chrysler
Camions Dodge Trucks

- * Automobilių nuoma
- * Naujų ir vartotų pasirinkimas
- * Pardavimas
- * Aptarnavimas

366-7818

1050 Lapierre
coin La Vérendrye

Member

D. N. BALTRUKONIS

Foto M.L.S.
SISTEMA

IMMEUBLES - CLASSIC INC.

NEKILNOJAMO TURTO VISAPUSIŠKAS
PATARNAVIMAS - PIRKIMAS - PARDAVIMAS
445 Jean Talon W. Suite 305, Montreal, P.Q.
Tel: 273-9181Namy: 737-0844

GREITAS IR TIKSLUS PATARNAVIMAS

PETRAS ADAMONIS

Tel. Bus.: 722-3545
Res.: 256-5355

C. I. B.

GAISRAS * AUTOMOBILIAI * ATSAKOMYBĖ * GYVYBĖ
ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

3907 A ROSEMONT BLVD. MONTREAL, QUE. H1X 1L7

MONTREAL ENTERPRISES Reg'd

DRAUDA VISŲ RŪŠIŲ

6695 - 35-th Ave., Montreal, P.Q. H1T 3A6

ALBERTAS NORKELIŪNAS, B.A. C.S.C., I.B.

TEL. BUS.: 727-3120 REZ.: 376-3781

TEL.: (514) 767 - 4690

VINCAS PIEČAITIS

1265 LECLAIR, VERDUN, P.Q. H4H 2M4

JONAS & CÔTÉ REALTIES

NEKILNOJAMO TURTO PATARNAVIMAS

TRANS QUEBEC SIDINGS LTD

ALUMINIJAUS DURYS, LANGAI, STOGELIAI,
APKALIMAI ALUMINIJUM, PLIENU, PLASTINE
MEDŽIAGA. DARBAS GARANTUOTAS IR
APDRAUSTAS.

SAVININKAS: John OSKOWICZ

3351 Belair St., Montreal, Que., H2A 2A5
Telefonas: 721-9496

PARŪPINAME

Japonų firmų VIDEO
MAGNETOFONUS (VCR)
ir VIDEO FILMAVIMO
KAMERAS, tinkamas
naudoti Lietuvoje. Tur-
ime pavyzdžių. Galima
atsiimti ir Toronte.
ADAMONIŲ ŠEIMA,
Tel.: (514) - 256-5355.

Dr. JONAS MALISKA

Tel.: 866-8235

Dr. MICHEL HUYNH

Tel.: 866-9297

D.D.S.

DANTŲ GYDYTOJAI-CHIRURGAI
1440 St. Catherine St. W. Suite 600
Montreal, P.Q. H3G 1S5

Dr. PHILIP STULGINSKIS

Dental Surgeon,

DANTŲ GYDYTOJAS-CHIRURGAS

8606 Centrale, (kamp. 45 Av.)

Suite 209, LaSalle, Qué.

H8P 1N5. Tel. 364-4658.

Dr. Gaetan BÉRARD, D.M.D.

Dantų gydytojas - chirurgas

466 A. boul. des Laurentides

Pont Vieu, Laval, H7G 2V1

(Prie boul. Concorde)

Skambinti Tel: 662-1177

PARDUODAME APARATŪRĄ, TINKAMĄ LIETUVAI:

video kameras, video įrašymo aparatus, televizijos,
radijo, magnetofonus, bevielius telefonus gausite
papigintomis kainomis pas: R/C LEON SERVICE,
5887 Sherbrooke St. W. Montreal tel.: (514) 488-3363
Toronto tel.: (416) 886-7659

Aparatai yra šių firmų: Toshiba, Akai, Aiwa,
National Panasonic M7, GVC, NEC, Sony, Sanyo.

Two cassette radio - \$129.- Video nuo \$399.-
Video camera : \$1499.-

Maurice Electrique Ltée

ENTREPRENEUR ELECTRICAL
ÉLECTRICIEN CONTRACTOR

MAURICE ANTONIUK - ELEKTROS ŠILDYMO SPECIALISTAS

102A, ALLION
LASALLE, QUÉ. H8P2C5

TEL: 366-5484

Maurice Kaplan

KAILIŲ SIUVĖJAS

- Didelis pasirinkimas gatavų paltų
- Saugojimas vasaros laiku (Storage)
- Taisau ir remeliuoju
- Siuvu ir parduodu.

1449 rue St. Alexandre,
Suite 500 A.
Montreal, P.Q. H3A 2G6

Telefonai:
844-7307 ir 288-9646

TONY PHOTO STUDIO

PORTRAITS
PASSEPORT - COMMERCIAL
MARRIAGE - WEDDINGS

5220 Queen Mary Rd. Suite 8

TONY LAURMAITIS

Montreal, P.Q. H3W 1X5

Tel.: 481-4408

Notarai

J. BERNOTAS - RŪTA POCAUSKAS

Suite 1143, Sun Life Building

1155 rue METCALFE, Montreal, Que., H3B 2V6

Tel. (514) - 871-1430